

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การทำวิจัยเรื่องกลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการอ่านของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเพชรบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการดำเนินการวิจัย โดยแยกตามหัวข้อดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
2. แนวคิดเกี่ยวกับกลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการอ่านของนักเรียน
  - 2.1 ความหมายของกลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนา
  - 2.2 กลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนา
  - 2.3 กลยุทธ์การพัฒนาการอ่านของนักเรียน
3. แนวคิดเกี่ยวกับด้านการอ่าน
  - 3.1 ความหมายของการอ่าน
  - 3.2 ความสำคัญของการอ่าน
  - 3.3 องค์ประกอบของการอ่านของนักเรียน
    - 3.3.1 การอ่านออกเสียง
    - 3.3.2 การอ่านจับใจความ
4. บริบทของโรงเรียนอนุบาลเพชรบุรี
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีสาระสำคัญสอดคล้องกับเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 โดยกำหนดจุดหมาย และมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายและกรอบทิศทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระดับโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554)

ในปี 2546 ได้ปรับกระบวนการพัฒนาหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้ท้องถิ่นและสถานศึกษาได้มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น (สำนักนายกรัฐมนตรื, 2552 : 10)

หลักสูตรหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้ปรับปรุงมาจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยมีเหตุผล ความจำเป็น กล่าวคือ จากผลการวิจัยและติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในช่วงระยะ 6 ปีที่ผ่านมา (2545 - 2550) พบว่า หลักสูตรมีประเด็นที่เป็นปัญหาและความไม่ชัดเจนของหลักสูตรหลายประการ ทั้งในส่วนของเอกสารหลักสูตร กระบวนการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ และผลผลิตที่เกิดจากการใช้หลักสูตร ได้แก่ ปัญหาความสับสนของผู้ปฏิบัติในระดับสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาส่วนใหญ่กำหนดสาระและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังไว้มาก การวัดและประเมินผลไม่สะท้อนมาตรฐาน ส่งผลต่อปัญหาการจัดทำเอกสารหลักฐาน ทางการศึกษาและการเทียบโอนผลการเรียน รวมทั้งปัญหาคุณภาพของผู้เรียนในด้านความรู้ทักษะ ความสามารถและคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ยังไม่เป็นที่น่าพอใจประกอบกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) ที่ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้ มีคุณธรรม และมีความรอบรู้อย่างเท่าทัน ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกายสติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง ดังนั้นแนวทางการพัฒนานักเรียนจึงควรมุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน ซึ่งแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทยให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551ก : 5-7)

นอกจากกำหนดจุดหมายเป็นเป้าหมายของคุณภาพผู้เรียนในภาพรวมแล้ว ยังได้กำหนดคุณภาพของผลผลิตใน 3 ลักษณะ มีรายละเอียดดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551ข : 11-13)

1. คุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานและตัวชี้วัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้หลักสูตรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล จึงต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา ซึ่งในกรอบสาระหลักได้กำหนดเป็น 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพ และเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศรวมทั้งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งแยกเป็นกิจกรรมแนะแนว

กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมสาธารณะประโยชน์มาตรฐานและตัวชี้วัดคุณภาพ ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นตัวกำหนดคุณภาพของผู้เรียนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ และจำแนกเป็นรายภาค ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และจำแนกเป็นรายปีในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และมีคำอธิบายว่า ตัวชี้วัดระบุสิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ รวมทั้งคุณลักษณะของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น ซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ มีความเฉพาะเจาะจงและ มีความเป็นรูปธรรม นำไปใช้ในการกำหนดเนื้อหา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอน และเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดประเมินผล เพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน

2. คุณภาพที่เป็นสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ได้แก่

2.1 ความสามารถในการสื่อสารเป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผล และความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2.2 ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

2.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาและมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเองสังคมและสิ่งแวดล้อม

2.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่างๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่างๆอย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

2.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเป็นความสามารถในการเลือก และใช้ เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

3. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์ สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551 : 1- 5)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังได้กำหนดแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดประเมินผล และบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้อง มีสาระโดยสรุปดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551 : 6)

1. การบริหารจัดการ หลักการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐาน การเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมองเน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้ และคุณธรรม

2. กระบวนการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน เช่น กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้ จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติ ลงมือทำจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้การเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย

3. สื่อการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้เป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะตามมาตรฐานของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการเรียนรู้มีหลากหลายประเภท ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และเครือข่ายการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีในท้องถิ่น การเลือกใช้สื่อควรเลือกให้มีความเหมาะสมกับระดับพัฒนา และลีลาการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน

4. การวัดประเมินผล การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอยู่บนหลักการพื้นฐาน 2 ประการ คือการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน และเพื่อตัดสินผลการเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในทุกระดับไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียน ระดับ

สถานศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับชาติ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ

บทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้อง

บทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้อง มีดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551 : 8-13)

1. บทบาทของผู้สอน

1.1 ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน

1.2 กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ด้านความรู้และทักษะกระบวนการที่เป็นความคิดรวบยอด หลักการและความสัมพันธ์รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์

1.3 ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล และพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย

1.4 จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้

1.5 จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่นเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

1.6 ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของผู้เรียน

1.7 วิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง

2. บทบาทของผู้เรียน

2.1 กำหนดเป้าหมาย วางแผน และรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง

2.2 เสาะแสวงหาความรู้ เข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อความรู้

2.3 ตั้งคำถาม คิดหาคำตอบหรือหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ

2.4 ลงมือปฏิบัติจริงสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ

2.5 มีปฏิสัมพันธ์ ทำงาน ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มและครู

2.6 ประเมินและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

จากการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สรุปได้ว่า กระบวนการพัฒนาหลักสูตรให้มีความสอดคล้องในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานและตัวชี้วัด การเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้หลักสูตรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล จึงต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา

แนวคิดเกี่ยวกับกลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการอ่านของนักเรียน

ความหมายของกลยุทธ์การขับเคลื่อน

กลยุทธ์เป็นแผนการที่คิดขึ้นอย่างรอบคอบ มีลักษณะเป็นขั้นเป็นตอน มีความยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์ โดยมุ่งหมายเพื่อพัฒนาให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

เฮนรี มินทซ์เบิร์ก (Henry Mintzberg, 1994 : 23-32) ให้ความหมายของคำว่ากลยุทธ์ โดยใช้หลัก 5Ps กลยุทธ์ คือ แผน หมายถึง กิจกรรมต่างๆ กำหนดกลยุทธ์เพื่อใช้เป็นสิ่งกำหนดทิศทางหรือเป็นแนวทางการดำเนินงานในอนาคตหรือเป็นวิถีทางที่จะก้าวเดินจากที่หนึ่งไปยังที่หนึ่งตามความหมายนี้องค์กรทุกประเภทล้วนมีกลยุทธ์เพื่อรับมือกับสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น เพราะทุกองค์กรจะมีแนวทางการดำเนินงานของตน ดังนั้นกลยุทธ์ในความหมายนี้ก็คือแผนนั่นเอง

พิตส์ และเล (Pitts and Lei, 2006 : 6) ได้ให้ความหมายไว้ว่ากลยุทธ์ หมายถึง แนวคิดและแผนงานต่างๆ ที่องค์กรนำมาใช้เพื่อให้เกิดความสำเร็จเหนือคู่แข่ง กลยุทธ์จะถูกออกแบบเพื่อช่วยให้องค์กรบรรลุผลสำเร็จ โดยมีความได้เปรียบและมีประสิทธิภาพเหนือกว่าคู่แข่ง

สเคอร์เมอร์ฮอร์น (Schermerhorn, 2002 : 203) ให้ทรงสนะว่า กลยุทธ์ คือ แผนแม่บทที่ครอบคลุมทุกกระบวนการปฏิบัติงานขององค์กร เป็นตัวกำหนดทิศทางการดำเนินงานในระยะยาวและเป็นแนวทางการใช้ทรัพยากรที่มีให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างยั่งยืนและได้เปรียบทางการแข่งขัน

อวยชัย วัฒนา (2554 : 22) ได้ให้ความหมายของ กลยุทธ์ ว่า กลยุทธ์เป็นแผนการที่คิดขึ้นอย่างรอบคอบ มีลักษณะเป็นขั้นเป็นตอนมีความยืดหยุ่นพลิกแพลงตามสถานการณ์ มีความมุ่งหมายเพื่อเอาชนะคู่แข่งหรือเพื่อหลบหลีกอุปสรรคต่างๆ จนสามารถบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

สุพานี สฤษฏ์วานิช (2552 : 361) ได้ให้ความหมายกลยุทธ์ว่าหมายถึง แผนงานสำคัญที่องค์กรจะใช้เป็นแนวทางในการบรรลุสู่เป้าหมายหลักขององค์กร

จากความหมายของกลยุทธ์สรุปได้ว่า กลยุทธ์ หมายถึง แผนงานหรือแนวปฏิบัติที่ระบุเป้าหมายในอนาคต ในการดำเนินงานของ โรงเรียนให้สำเร็จลุล่วงไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย

ที่วางไว้ โดยผ่านการวิเคราะห์จากปัจจัยสภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในโดยทำหน้าที่เป็นเครื่องมือของผู้บริหาร มีเป้าหมายที่ต้องการให้องค์การบรรลุประสิทธิผลที่ตั้งไว้

กลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการอ่านของนักเรียน

กลยุทธ์เครือข่าย (Networking Strategy)

เวิทเซอร์ และเดวิส (Werther & Davis, 1987 : 25) ได้กล่าวถึง กลยุทธ์ในการพัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้เพื่อที่ผู้เข้ารับการพัฒนาจะได้เรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ได้แก่

1. กลยุทธ์การมีส่วนร่วม การเรียนรู้จะเป็นไปอย่างรวดเร็วและคงอยู่ ได้นานเมื่อผู้เรียนสามารถมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็ง การเรียนรู้จะช่วยให้เกิดการจูงใจ และความผูกพัน
2. กลยุทธ์การทำซ้ำ ๆ การทำซ้ำ ๆ เดิมจะช่วยให้เกิดแบบแผนขึ้นในความทรงจำของผู้เข้ารับการพัฒนา โดยเฉพาะความคิดหรือการปฏิบัติที่สำคัญจากที่ผู้เข้ารับการพัฒนาได้ทำซ้ำ ๆ จะสามารถนึกขึ้นมาได้เมื่อถึงเวลาที่ต้องนำไปใช้
3. กลยุทธ์ความสอดคล้องกัน การเรียนรู้ช่วยให้ส่วนที่ได้เรียนมีความหมาย ผู้เข้ารับการพัฒนาจะรู้ความมุ่งหมายและภาระงาน และวิธีการดำเนินงานที่ถูกต้อง สอดคล้องกันกับความต้องการ
4. การถ่ายโอน ความต้องการของโปรแกรมการพัฒนากับความต้องการของงานมากเท่าไร ผู้เข้ารับการพัฒนาจะต้องเรียนรู้งานได้เร็วมากขึ้นเท่านั้น
5. การสะท้อนกลับ ผู้เข้ารับการพัฒนาจะได้รับข้อมูลต่างๆ เพื่อแสดงให้เห็นความก้าวหน้าในการเรียนรู้ การสะท้อนกลับของผลการพัฒนาจะช่วยจูงใจให้ผู้เข้ารับการพัฒนาปรับปรุงพฤติกรรมให้บรรลุความสำเร็จ

สุวิมล ว่องวานิช (2550 : 134 - 135) ได้กล่าวถึงกลยุทธ์ในการดำเนินโครงการเร่งสร้างคุณลักษณะที่ดีของเด็กและเยาวชนไทย จนการวิจัยประสบความสำเร็จ ได้แก่

1. กลยุทธ์การสร้างนักวิจัย คือ พัฒนานักวิจัยจากส่วนกลางและนักวิจัยในโรงเรียน การที่ผู้เกี่ยวข้องโดยเฉพาะครูในโรงเรียนมีทักษะการวิจัยและพัฒนาจะทำให้เกิดความยั่งยืนในการคิดค้นสิ่งประดิษฐ์หรือนวัตกรรมใหม่ๆ
2. กลยุทธ์สร้างเครือข่ายวิจัย ในรูปของการจัดประชุมสัมมนา การจัดประชุมเสวนา และการสร้างเว็บไซต์ เพื่อนำเสนอข้อมูลข่าวสารการดำเนินงานของโรงเรียนแต่ละแห่ง ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ ร่วมกันเป็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักวิชาการเชิงทฤษฎีกับนักปฏิบัติ
3. กลยุทธ์ให้ความช่วยเหลือโรงเรียนนำร่อง ให้ความช่วยเหลือโรงเรียนนำร่องในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ การจัดทำเอกสารวิชาการเพื่อนำเสนอความรู้และตัวอย่างการจัดกิจกรรมเผยแพร่ให้ครูอาจารย์ในโรงเรียนนำร่องได้นำไปศึกษา มีการสนับสนุนด้านเอกสารงานวิจัย งบประมาณ คำแนะนำ

การฝึกอบรม การให้กำลังใจ การเผยแพร่ผลงานครู จัดบอร์ดนิทรรศการ ลงหนังสือพิมพ์ ลงเว็บไซต์ เพื่อให้ครูมีกำลังใจในการปฏิบัติงาน

4. กลยุทธ์การวางระบบกำกับติดตาม มีการวางระบบกำกับติดตามโดยนักวิจัยในพื้นที่ ต้องเข้าไปตรวจเยี่ยมโรงเรียนเดือนละ 3-4 ครั้ง เพื่อช่วยเหลือกรณีปัญหา

5. กลยุทธ์วางระบบประเมินหลายรูปแบบ มีการวางระบบการประเมินภายใน โดยนักวิจัยในพื้นที่ การประเมินภายนอกโดยนักวิจัยจากโครงการที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับโรงเรียน การประเมินอภิมานภายในโดยนักวิจัยจากส่วนกลาง และการประเมินอภิมานภายนอกโดยนักวิชาการนอกจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทำให้ผู้วิจัยมีความมั่นใจในผลการดำเนินโครงการ

6. กลยุทธ์ยกย่องเชิดชูนักวิจัยและครูนักวิจัย มีการยกย่องให้นักวิจัยทุกคนมีผลงานทางวิชาการ มีการเขียนบทความลงในหนังสือ การระบุชื่อนักวิจัยทุกคนในรายงานวิจัยหรือผลงานของนักวิจัย

กมลวรรณ ดังชนกานนท์ และคณะ (2551 : 87-88) ได้กล่าวถึง กลยุทธ์การขับเคลื่อน การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนว่าในการเสริมพลังอำนาจให้บุคลากรที่เกี่ยวข้อง มีความสามารถในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์และนำไปสู่การปฏิบัติในโรงเรียน ของสถาบันอุดมศึกษาแม่ข่ายระดับจังหวัดในเครือข่ายวิจัยภาคกลางตอนล่างกลุ่ม 2 และกรุงเทพมหานคร นั้นประกอบด้วยกลยุทธ์ 4 กลยุทธ์ ได้แก่

1. กลยุทธ์การเสริมพลังอำนาจ สถาบันอุดมศึกษาแม่ข่ายให้กลยุทธ์นี้ในการเพิ่มศักยภาพหรือความสามารถของครูในโรงเรียนเข้าร่วมโครงการ โดยการให้ความรู้ในการทำวิจัย เพื่อพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียน การแจกเอกสารความรู้ การพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อสงสัยและความรู้ต่างๆ ด้วยการจัดอบรมเสริมความรู้และพัฒนาทักษะกระบวนการวิจัย เพื่อสร้างความมั่นใจทางวิชาการให้กับครู รวมทั้งเป็นการกระตุ้นให้เกิดการตื่นตัวในการพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน

2. กลยุทธ์เครือข่าย เน้นการสร้างเครือข่ายการวิจัยจากผู้เกี่ยวข้อง กับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนซึ่งประกอบด้วยแม่ข่ายในการวิจัย ผู้บริหาร ครูในโรงเรียน และผู้ปกครอง ทำให้เกิดความร่วมมือกัน ส่งผลให้เกิดความเข้มแข็งของความร่วมมือร่วมพลังในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนมากขึ้น

3. กลยุทธ์การมีส่วนร่วม ใช้หลักการทำงานแบบมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ในการกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน กล่าวคือ ครูอาจารย์และผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ

4. กลยุทธ์การบูรณาการ โดยการเชื่อมโยงการวิจัยกับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และการเชื่อมโยงประสบการณ์ของบุคคลที่ต่างองค์กร และมีความรู้ต่างศาสตร์มาร่วมกันคิด แก้ไขปัญหาาร่วมกัน รวมถึงมีการบูรณาการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนเข้าไปในการที่รับผิดชอบหลัก คือวิชาที่สอนในหลักสูตร รวมทั้งกิจกรรมในหลักสูตรและกิจกรรมเสริมหลักสูตร

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (2551 : 9) ได้กล่าวถึง กลยุทธ์การขับเคลื่อน การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน เพื่อใช้เป็นกรอบในการดำเนินงานวิจัยของแต่ละแม่ข่าย ดังต่อไปนี้

1. กลยุทธ์การสร้างการมีส่วนร่วม โดยมุ่งเน้นการสร้างโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง นักเรียน บุคลากรทางการศึกษาทั้งภาครัฐ-เอกชน และทุกภาคส่วน ของสังคม เข้ามามีส่วนร่วมดำเนินงานแบบหุ้นส่วน (Partner Participation) โดยการสร้างแกนนำ การเปลี่ยนแปลง (Change Agents) เพื่อสร้างเครือข่ายการทำงานและจัดกระบวนการที่เหมาะสมให้ทุก ภาคส่วนเห็นความเชื่อมโยงของปัญหา เข้ามาร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ ร่วมเรียนรู้ และ ปรับแนวทางให้เหมาะสมในบริบทต่างๆ

2. กลยุทธ์การสร้างกระบวนการเรียนรู้ โดยมุ่งจัดการความรู้ที่เกิดขึ้นทั้งในด้านการแสวงหา องค์ความรู้ การเผยแพร่ความรู้ และการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมทั้งในระบบและ นอกกระบวนโรงเรียน โดยจะต้องพยายามสร้างความสมดุลระหว่างการเรียนรู้และการปฏิบัติเพื่อส่งเสริม ให้มีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียน ได้แก่ กิจกรรมการจัดประชุม วิชาการ กิจกรรมการเสริมพลังอำนาจแก่ครูนักวิจัย (Empowerment) การอบรมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Training) และกระบวนการจัดการเรียนรู้ (Knowledge Management)

3. กลยุทธ์การเคลื่อนไหวทางสังคม กลยุทธ์นี้มีทิศทางมุ่งไปในเรื่องการรวมพลัง สร้างสรรค์จากทุกภาคส่วนอย่างจริงจังถึงขั้นเกิดกระแสเรื่องการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนในสังคม หรือ อาจนำไปสู่นโยบายสาธารณะในระดับต่างๆ อันจะนำไปสู่การสร้างจิตสำนึก ค่านิยมที่เหมาะสม

4. กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อประชาชน กลยุทธ์นี้มุ่งเน้นการนำแนวคิด กระบวนการสร้าง ผลงาน และกรณีศึกษาต่างๆ สู่ออกเผยแพร่ สื่อสารที่หลากหลาย ได้แก่ การออกประชาสัมพันธ์ตามสื่อ ต่างๆ โดยต้องเป็นการสื่อสารเพื่อมุ่งเน้นให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการสร้างคุณลักษณะ

กลยุทธ์การมีส่วนร่วม (Participation Strategy)

การมีส่วนร่วม (Participation) เป็นแนวความคิดในการบริหารที่มุ่งจูงใจให้ผู้ร่วมงาน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบในงานที่ตนปฏิบัติด้วยความเต็มใจ ซึ่ง ชีระ รุณเจริญ (2550 : 206) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม คือ การที่ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานเข้ามามีบทบาท ในการพิจารณาปัญหาและตัดสินใจร่วมกัน ร่วมรับผิดชอบในการบริหารงานบางอย่าง เพื่อประโยชน์

ในการระดมความคิดและแบ่งภาระหน้าที่ของผู้บริหาร โดยมีหลักการระบุเงื่อนไขที่จะก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการบริหารงาน 3 ประการ คือ

1. เงื่อนไขด้านบริหารงาน ผู้รับผิดชอบจะต้องพิจารณาว่าองค์กรของตน สามารถจัดให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานได้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด
2. เงื่อนไขด้านประสิทธิภาพของงาน มีเวลาอย่างเพียงพอจะจัดให้มีส่วนร่วมได้ผลคุ้มค่าหรือไม่ มีความเข้าใจอันดีระหว่างสมาชิกของกลุ่มในการทำงานร่วมกัน
3. เงื่อนไขด้านผู้ร่วมงาน ทักษะคติที่ถูกต้อง มีความกระตือรือร้นและเกิดจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมขององค์กร

ปารีชาติ วลัยเสถียร (2551 : 138-139) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม 2 ลักษณะ

1. การมีส่วนร่วมในลักษณะที่เป็นกระบวนการของการพัฒนา โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดโครงการ ได้แก่ การร่วมกันค้นหาปัญหาการวางแผน การตัดสินใจ การระดมทรัพยากรและเทคโนโลยีท้องถิ่น การบริหารจัดการ การติดตามประเมินผล รวมทั้งการรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ โดยโครงการพัฒนาดังกล่าวจะต้องมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมชุมชน

2. การมีส่วนร่วมทางการเมือง การส่งเสริมสิทธิและพลังอำนาจของพลเมืองโดยประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนเองในการจัดการรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มควบคุมการใช้และการกระจายทรัพยากรของชุมชนอันจะก่อให้เกิดกระบวนการ และได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนามีการเปลี่ยนแปลงกลไกการพัฒนาโดยรัฐ มาเป็นพัฒนาที่ประชาชนมีบทบาทหลักโดยการกระจายอำนาจในการวางแผน การบริหารและการจัดการ มีอำนาจต่อรองในการจัดสรรทรัพยากรอยู่ในมาตรฐานเดียวกัน โดยประชาชนสามารถตรวจสอบได้ หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นการคืนอำนาจ (Empowerment) ในการพัฒนาให้แก่ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคตของตนเอง ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงการพัฒนาที่เท่าเทียมกันของชายและหญิง (Gender) ในการดำเนินงานพัฒนาด้วย

โบเย่ (Boyle, 1981 : 94) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การกระจายอำนาจในการตัดสินใจจากเจ้าหน้าที่

เบ็ญจวรรณ เสาวโค (2553 : 20) ได้กล่าวว่าแนวความคิดของการมีส่วนร่วมขึ้นอยู่กับระดับความ สัมครใจแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

ระดับที่ 1 การมีส่วนร่วมโดยสมัครใจ เป็นการมีส่วนร่วมที่เกิดขึ้นจากการริเริ่มของประชาชนเอง

ระดับที่ 2 การมีส่วนร่วมโดยการชักจูง เป็นการมีส่วนร่วมที่เกิดจากการชักจูงจากภายนอกหรือจากชนชั้นนำ โดยอาศัยความแรงใจที่ประชาชนอาจจะมีผลต่อบุคคลที่นับถือ หรือจากเจ้าหน้าที่

ของรัฐ หรืออาจจะใช้สิ่งล่อใจที่เป็นผลตอบแทนทางวัตถุ หรือจิตใจกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา

ระดับที่ 3 การมีส่วนร่วมโดยการบังคับ เป็นการมีส่วนร่วมที่เกิดการใช้อำนาจที่เหนือกว่าไปใช้ บังคับหรือระดมประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา

อุทัย บุญประเสริฐ (2550 : 5) ได้กล่าวถึงหลักการมีส่วนร่วมว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและมีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และร่วมจัดการศึกษาทั้งครู ผู้ปกครอง ตัวแทน ชุมชน ตัวแทนศิษย์เก่า และตัวแทนนักเรียน การที่บุคคลมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จะเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและจะรับผิดชอบในการจัดการศึกษา

เพ็ญศรี สมร่าง (2551 : 9) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของกลุ่มบุคคลนั้นเป็นหัวใจของการพัฒนากิจกรรมต่างๆ ซึ่งการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานับได้ว่าเป็นกระแสหนึ่งที่กำลังได้รับการยอมรับมากขึ้น เพราะเป็นทางออกสำหรับการจัดการศึกษาในอนาคต เพื่อให้ตอบสนองต่อพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 แต่การมีส่วนร่วมยังคงดำเนินไปในลักษณะที่ไม่มากเท่าไรนัก และการมีส่วนร่วมเพื่อประโยชน์ของการจัดการศึกษา ประชาชนหรือชุมชนเป็นเพียงแต่เข้าไปสนับสนุนให้ความช่วยเหลือ ปฏิบัติตามความต้องการของโรงเรียนเท่านั้น

สุวิมล เปลื้องกระโทก (2551 : 44) ได้กล่าวว่าการมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย และร่วมตัดสินใจเกี่ยวกับกิจกรรมขององค์กร สมาชิกจะรู้สึกว่ามีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นที่มีส่วนร่วมปรึกษาหารือ และช่วยกันแก้ไขปัญหาข้อขัดข้อง เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของงาน ซึ่งในลักษณะเช่นนี้ผู้บริหารจะต้องทำงานกับกลุ่มคนมากกว่าการทำงานกับบุคคลคนเดียว

ประพนธ์ ปิยรัตน์ (2551 : 17) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การกระทำร่วมกันของบุคคลในการพัฒนามี 2 ลักษณะ คือ

1. การมีส่วนร่วมเป็นมรรค (Participation as a mean) หมายถึง การมีส่วนร่วมเป็นมรรควิธีของการนำทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนไปสู่เป้าหมายของการพัฒนาที่วางไว้ก่อนแล้ว

2. การมีส่วนร่วมเป็นประสงค์ (Participation as a end) หมายถึง เป้าประสงค์ที่ทำให้ประชาชนทำกิจกรรมร่วมกัน เกิดความเชื่อมั่นในตนเองและมีความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทำให้เกิดการพึ่งตนเองได้ในที่สุด เป็นการรวมกลุ่มของบุคคลที่มีความสามารถและมีศักยภาพในกระบวนการแก้ปัญหาและร่วมทำกิจกรรม ซึ่งมีความสำคัญยิ่งกว่าผลลัพธ์ที่ได้จากการกระทำนั้น แม้โครงการจะสิ้นสุดแล้วก็ตาม แต่การมีส่วนร่วมก็ยังคงอยู่ตลอดไป ทำให้ประชาชนได้รับประโยชน์อย่างถาวรและยั่งยืน

ประพนธ์ ปิยะรัตน์ (2551 : 14) ระบุว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนของชุมชนเป็นกระบวนการสำคัญ ซึ่งองค์การสหประชาชาติได้มีมติประกาศวิถีทศวรรษที่สามของการพัฒนา ระหว่างประเทศว่า เป้าหมายของการพัฒนาอยู่ที่ความผาสุกของประชาชนทั้งมวลถ้วนหน้า โดยอาศัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการกระจายผลประโยชน์ของการพัฒนาอย่างยุติธรรม

จากแนวคิดต่าง ๆ สรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาที่ก่อให้เกิด ความยั่งยืน และมีเป้าหมายสุดท้าย คือ ประชาชนสามารถพึ่งตนเองได้ ดังนั้นในการพัฒนาจึงมุ่งเน้น ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยการให้อำนาจและพัฒนาศักยภาพในการคิดค้นวิเคราะห์ปัญหา หาสาเหตุและตัดสินใจเลือกแนวทางในการแก้ไขและพัฒนาด้วยตนเอง การมีส่วนร่วมเป็นสิทธิ ขั้นพื้นฐานของประชาชน ที่จะเข้ามาแสดงความคิดเห็นในการกำหนดรูปแบบการพัฒนาตนเอง ชุมชน และท้องถิ่น

หลักการพัฒนาการทำงานแบบมีส่วนร่วมของชุมชน ๆ จะต้องได้รับการพัฒนาทักษะ ที่จำเป็นในการทำงานแบบมีส่วนร่วม คือ

1. ทักษะในการแก้ปัญหา (Problem Solving Skill)
2. ทักษะในการสื่อสารข้อมูลข่าวสาร (Communication Skill)
3. ทักษะในการทำงานเป็นทีม (Team Building Skill)

ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และค้นหาศักยภาพของตนเองก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน จึงจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการเทคนิคการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่มีพื้นฐานการศึกษาเพื่อปวงชน (Popular Education)

กลยุทธ์การเสริมพลังอำนาจ (Empowerment Strategy)

ควบคุมสิ่งต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงชีวิตและสิ่งแวดล้อมที่ตนอาศัยอยู่ การเสริมพลังเน้นการเรียนรู้เพื่อช่วยเพิ่มความเชื่อความสามารถ และทักษะที่จำเป็นในการแก้ไขปัญหา การให้ชุมชนเข้ามา มีส่วนร่วมในการระบุปัญหา กำหนดวิธีการแก้ไข ลงมือปฏิบัติ

สมชาย บุญศิริเกษ (2545 : 24) กล่าวว่า การเสริมพลังอำนาจ (Empowerment) หมายถึง กระบวนการให้การสนับสนุนในสถานการณ์ วิธีการต่าง ๆ เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพหรือความสามารถ ของบุคลากร ครูให้เพิ่มมากขึ้น และนำพลังอำนาจดังกล่าวไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการทำงาน

เกลน ลาวอแรกซ์ (Glenn Larverack, 2004 อ้างถึงใน เขมวัฒน์ มีโน, 2548 : 16) กล่าวว่า การเสริมพลังอำนาจ หมายถึง ความสามารถของบุคคลหรือสังคมกลุ่มหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินการ หรือการตัดสินใจของบุคคลหรือสังคมอีกกลุ่มหนึ่ง เป็นความสามารถในการเลือกตั้งแต่เรื่องเล็กน้อย ไปจนถึงความสามารถในการตัดสินใจ (Making Decision) เป็นระบบคุณค่าและเป็นกระบวนการ

ขับเคลื่อนทางสังคม ที่ส่งเสริมให้บุคคล และชุมชนนำศักยภาพของตน และภูมิปัญญาของชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน

มิงค์เลอร์ (Minkler, 1990 อ้างถึงใน เขมวัฒน์ มีโม, 2548 : 17) กล่าวว่า การเสริมพลังเป็นกระบวนการที่บุคคลและชุมชนสามารถใช้อำนาจและการกระทำอย่างมีประสิทธิภาพในการเปลี่ยนแปลงชีวิตและสิ่งแวดล้อมของตน

บัม (Baum, 2002 : 325) สรุปนิยามของการเสริมพลังว่า หมายถึง ความสามารถของประชาชนในการทำความเข้าใจและควบคุมปัจจัยด้านตนเอง สังคม เศรษฐกิจและการเมืองเพื่อที่จะเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ของชีวิตให้ดีขึ้น

วอลเลนสตรีน และเบรินสตรีน (Wallerstein & Bernstein, 1988 : 379-394) กล่าวว่า การเสริมพลังเป็นกระบวนการเสริมพลังเป็นกระบวนการทางสังคมที่ส่งเสริมให้บุคคล องค์กรและชุมชน มีความเป็นตัวของตัวเอง สามารถควบคุมตนเอง มีความสามารถในการเลือกและกำหนดอนาคตตนเอง ชุมชนและสังคมได้ การสร้างพลังจึงเป็นกระบวนการที่บุคคลสามารถกระทำร่วมกับผู้อื่นในสังคม เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในแนวทางที่ปรารถนา ไม่ใช่พลังที่จะบังคับหรือครอบงำผู้อื่น แนวคิดการสร้างพลังจะเน้นการเปลี่ยนแปลงทั้งในระดับบุคคลและส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและสิ่งแวดล้อม

นิตยา เพ็ญศิริ (2548 : 15) กล่าวว่า การเสริมพลังอำนาจเป็นกระบวนการพัฒนาศักยภาพของบุคคล กลุ่ม ชุมชน ให้สามารถจัดการแก้ไขปัญหาของตน โดยการร่วมมือทำกิจกรรมและควบคุมสิ่งต่าง ๆ เพื่อเปลี่ยนแปลงชีวิตและสิ่งแวดล้อมของตนเอง โดยมีความเกี่ยวข้องกันใน 3 ระดับ คือ บุคคล องค์กร และชุมชน

รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2548 : 254) กล่าวว่า ยุทธวิธีของอำนาจ หมายถึง วิธีการ ซึ่งบุคคลเปลี่ยนอำนาจเป็นการกระทำเฉพาะอย่าง

1. ความมีเหตุผล (Reason) เป็นการใช้อรรถาธิบายและข้อมูลในการนำเสนอความคิดหรือสนับสนุนการโต้แย้งอย่างมีเหตุผล
2. ความเป็นมิตร (Friendliness) เป็นการให้การยกย่อง การสร้างไมตรีจิตสร้างความประทับใจหรือความพึงพอใจ แสดงความถ่อมตัวก่อนการขอร้อง
3. การรวมตัวกัน (Coalition) เป็นการให้ความช่วยเหลือค้ำจุนบุคคลอื่นในองค์กร เพื่อจะได้ขอความช่วยเหลือในภายหลัง
4. การต่อรอง (Bargaining) เป็นการใช้อรรถาธิบายต่อรองกันเพื่อแลกเปลี่ยนผลประโยชน์หรือความพึงพอใจ

5. การบังคับ (Assertiveness) เป็นการใช้วิธีการบังคับอย่างตรงไปตรงมา เช่น การสั่งให้ยอมทำตาม การชี้ให้ยอมทำตามกฎเกณฑ์

6. การให้อำนาจหน้าที่ที่สูงกว่า (Higher Authority) เป็นการใช้การสนับสนุนบุคคลในระดับที่สูงกว่าในองค์กร เพื่อขอความช่วยเหลือในภายหลัง

7. การใช้มาตรการลงโทษ (Sanctions) เป็นการใช้การให้รางวัลและการลงโทษ เช่น การเพิ่มหรือไม่เพิ่มเงินเดือน การประเมินผลการปฏิบัติงานว่าพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจ

ระดับของการเสริมพลัง

การเสริมพลังอำนาจนั้นปัจจัยที่มีอิทธิพลในการควบคุมตนเอง (Personal Control) และอิทธิพลที่เกี่ยวข้องทางสังคมหรือชุมชน (Social Control) ระดับของการเสริมพลังแบ่งออกเป็น 3 ระดับ (ปริญญญา ผกานนท์, 2550 : 27-29) ดังนี้

1. การเสริมพลังอำนาจในตัวบุคคล จะเกิดขึ้นได้เมื่อบุคคลได้รับการสนับสนุนส่งเสริมให้แสดงออก ซึ่งความสามารถในการพัฒนาแนวคิดและการทำงานสู่ความสำเร็จ ได้รับการยอมรับจากผู้อื่น สามารถพึ่งพิงตนเองได้ และเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

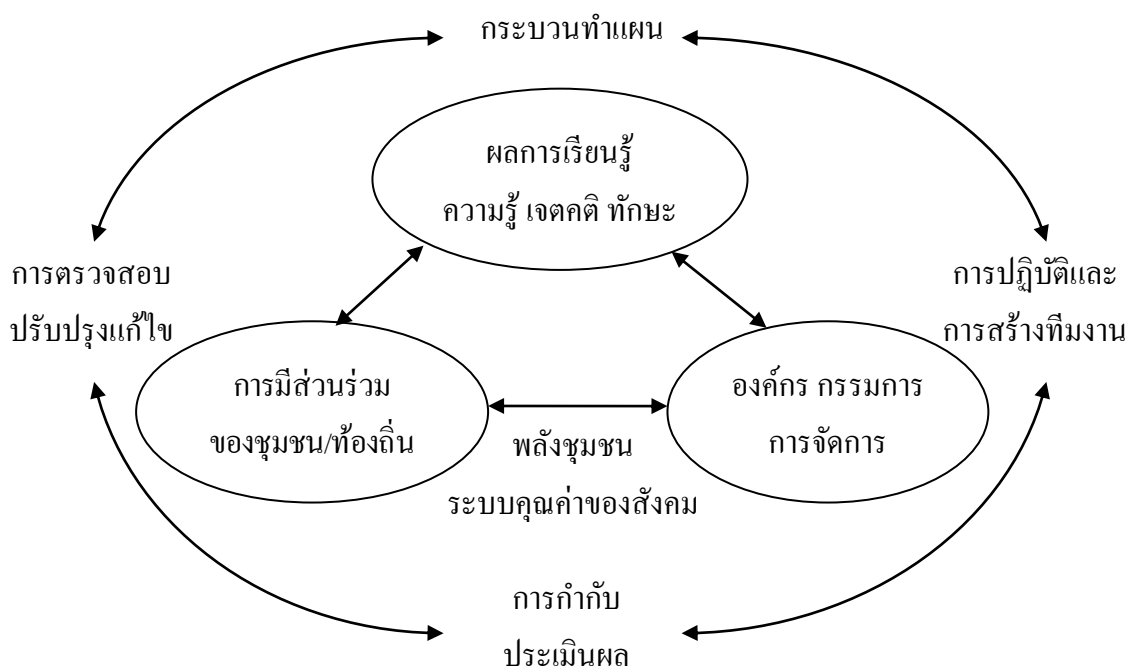
2. การเสริมพลังอำนาจในองค์กร เป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้สมาชิกในองค์กรมีส่วนร่วมในอำนาจตั้งแต่การใช้ประโยชน์จากข้อมูลมีกระบวนการตัดสินใจ การกำหนดวิธีดำเนินงานและการควบคุมความพยายามต่าง ๆ ต่อจุดมุ่งหมายที่กำหนดร่วมกัน ส่งเสริมให้มีการเชื่อมโยงในกลุ่มสมาชิกเพื่อสร้างพลังองค์กร แล้วเชื่อมโยงกับองค์กรอื่น ๆ และชุมชนในเชิงอำนาจหรือพลังโน้มน้าวนโยบายและการตัดสินใจในสังคมหรือชุมชน

3. การเสริมพลังอำนาจในชุมชน เป็นระบบคุณค่าทางสังคม (Social Value) แสดงออกถึงการพลังของประชาชนในชุมชน เพื่อทำกิจกรรมของชุมชนร่วมกัน ด้วยความสามัคคีเกื้อกูลกันมีจัดการที่เหมาะสม โดยเฉพาะในการพัฒนาชุมชน ซึ่งต้องปรับเปลี่ยนบทบาทของประชาชนในชุมชน โดยให้ประชาชนมีโอกาสตัดสินใจและเลือกทางในการแก้ปัญหาของชุมชน

นิตยา เพ็ญศิริรักษา (2548 : 8-12) กล่าวถึงการเสริมพลังอำนาจว่าเป็นกระบวนการพัฒนาศักยภาพของบุคคล องค์กรและชุมชนให้สามารถจัดการแก้ปัญหาของตน โดยการร่วมมือกันทำกิจกรรม ระดมทรัพยากรในการดำเนินงานและควบคุมสิ่งต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงชีวิตและสิ่งแวดล้อมที่ตนเองอาศัยอยู่ในกระบวนการเสริมพลังอำนาจชุมชน การเตรียมประชาชน สร้างกิจกรรมในชุมชนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากกว่าการทำให้ประชาชนมีพฤติกรรมร่วมกันดี การเสริมพลังอำนาจชุมชนเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาชุมชน ไม่เพียงก่อให้เกิดการเรียนรู้แบบร่วมมือมีส่วนร่วมเท่านั้น ยังต้องการการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างต่อเนื่องในการร่วมคิด ร่วมทำและพัฒนาชุมชน เกิดพลังการจัดการ เกิดองค์กรชุมชนขึ้น ด้วยความสมัครใจ มีการจัดการที่ดี โดยสมาชิกชุมชนเป็นผู้บริหาร

จัดการตนเอง เป็นเสมือนสัญญาประชาชน ในการจัดแสดงพลังชุมชน ทั้งภายในชุมชน และเครือข่ายนอกชุมชน เพื่อการพัฒนาชุมชนที่ต่อเนื่อง และยั่งยืนต่อไป

พนัส พุกภัยสุนันท์ (2547 : 60-62) สรุปไว้ในพลังชุมชน เทคนิคสำหรับวิทยากรว่า การเสริมพลังอำนาจชุมชนให้เข้มแข็ง และเตรียมประชาชนให้มีความพร้อมการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านจิตใจ เศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม การเมือง และสานต่อเป็นเครือข่ายของความร่วมมือภาครัฐต้องปรับทิศทาง วิถีคิด วิถีทำงานครั้งใหญ่ รวมถึงการกระบวนการเรียนรู้ในการนำการเปลี่ยนแปลง กระตุ้น และเชื่อมประสานให้ประชาชนเกิดความตื่นตัวมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเอง เป็นการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของชุมชนในการรวมพลังเพื่อสนองต่อสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน เป็นระบบคุณค่าของสังคม ทำให้ประชาชนหรือองค์กรชุมชน สามารถรวมตัวกันทำงานเป็นทีม มีความสามัคคี เป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็ง สามารถระดมทรัพยากร เสริมการพัฒนาชุมชน สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิต หัวใจของ การเสริมพลังอำนาจชุมชน คือ กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โดยชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และวิทยากร ร่วมเรียนรู้ด้วยกัน ก่อให้เกิดผลการเรียนรู้ 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ เจตคติ และเกิดทักษะในการพัฒนาชุมชน และเกิดโครงสร้างใหม่ในสังคม หรือชุมชนเพื่อการจัดการ ประกอบด้วย วงจรการวางแผนปฏิบัติ การกำกับประเมินผล และการตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไข มุ่งสู่เป้าหมายเป็นเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี เกิดเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ และมีความเข้มแข็งยิ่ง ๆ ขึ้น ดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 องค์ประกอบของพลังชุมชน
ที่มา : พนัส พุกภัยสุนันท์ และคณะ (2545)

จะเห็นว่าการส่งเสริมบทบาทของคนไทยทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย เรียนรู้ การพึ่งตนเองและการเสริมพลังอำนาจชุมชน ให้เป็นผู้ที่มีส่วนร่วมการตัดสินใจ และลงมือปฏิบัติในทุกระดับ จะนำไปสู่การบูรณาการและการสร้างความสมดุลของการพัฒนาระดับบุคคล เชื่อมโยงถึงการมีกรอบครีวอบอุ้นสร้างกลุ่มหรือองค์กรให้มีพลังเข้มแข็งเพื่อการพัฒนาชุมชน สังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนและประเทศชาติมั่นคง

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า กลยุทธ์การเสริมพลังอำนาจ หมายถึง กลยุทธ์ในการเพิ่มศักยภาพหรือความสามารถของครูใน โรงเรียน โดยการใช้ความรู้การทำวิจัยการอ่านของนักเรียน การแจกเอกสารความรู้ การพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อสงสัยและความรู้ต่าง ๆ ด้วยการจัดอบรมเสริมความรู้และพัฒนาทักษะกระบวนการวิจัย เพื่อสร้างความมั่นใจทางวิชาการให้กับครูรวมทั้งการกระตุ้นให้เกิดการตื่นตัวในการพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาการอ่านของนักเรียน

กลยุทธ์การบูรณาการ (Integration Strategy)

กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 21) กล่าวว่า การบูรณาการ เป็นการเรียนรู้ในลักษณะองค์รวมเป็นการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกัน ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยนำกระบวนการเรียนรู้มาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน

วรรณพร ระงับทุกข์ (2552 : 46) กล่าวว่า บูรณาการเป็นการนำศาสตร์ต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันมาผสมผสานกัน เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการ การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการจึงเป็นการนำเอาความรู้สาขาวิชาต่าง ๆ ที่สัมพันธ์มาผสมผสานกัน เพื่อให้เกิดการจัดการเรียนการสอนเกิดประโยชน์สูงสุด การเรียนการสอนแบบบูรณาการ จะเน้นองค์รวมของเนื้อหามากกว่าองค์ความรู้ของแต่ละรายวิชาและเน้นที่การสร้างความรู้ของผู้เรียนมากกว่าการให้เนื้อหาโดยตัวครู

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2553 : 158) กล่าวว่า การบูรณาการ หมายถึง การเรียนรู้ที่เชื่อมโยงศาสตร์ หรือเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันมาผสมผสานเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดความรู้ที่มีความหมาย มีความหลากหลายสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวัน

ทิสนา แคมมณี (2552 : 145-146) ให้ความหมายของการบูรณาการว่า หมายถึง การนำเนื้อหาสาระที่มีความเกี่ยวข้องกันมาสัมพันธ์ให้เป็นเรื่องเดียวกัน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ความเข้าใจในลักษณะองค์รวม และสามารถนำความรู้ ความเข้าใจไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

เบญจมาศ อยู่เป็นแก้ว (2551 : 6) กล่าวว่า การบูรณาการ หมายถึง การเชื่อมโยงหลักความรู้และประสบการณ์ทุกชนิดในสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ หล่อหลอมความรู้ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย เข้ากับกิจกรรมด้วยวิธีการและกระบวนการที่ผสมผสานกัน ได้สัดส่วนสมดุลยืดหยุ่นจนเกิดผลการปฏิบัติที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวัน

กิ่งแก้ว อริรักษ์ และคณะ (2551 : 43) ได้ให้ความหมายของการบูรณาการว่าเป็นการผสมผสาน ประสบการณ์เรียนรู้ อาจเป็นการผสมผสานเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ในหมวดวิชาเดียวกัน หรือต่างหมวดวิชา ให้มีความสัมพันธ์ต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย ตลอดจนสามารถนำ ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง กระบวนการเรียนรู้บูรณาการเป็นกระบวนการ เรียนรู้ที่สอดคล้องกับปรัชญาการศึกษา Progressivism ซึ่งมีผู้นำสำคัญ คือ John Dewey และเกี่ยวข้องกับ ทฤษฎีการเรียนรู้ในด้าน Cognitive ที่ใช้ Constructivism Approach ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมายของ Ausubel และการถ่ายโยงการเรียนรู้

ศุวิทย์ มูลคำ (2551 : 1) ให้ความหมายของการบูรณาการว่าเป็นการทำให้สมบูรณ์ (Integration) คือ การทำหน่วยย่อย ที่สัมพันธ์กันมาผสมผสานกลมกลืนเป็นหนึ่งเดียวให้ครบสมบูรณ์ ในตัวเอง

จอห์น ดิวอี้ (John Dewey, 1998 : 112-113) ได้กล่าวว่า กลยุทธ์การจัดการเรียนการสอน ให้เกิดประสิทธิภาพมีดังนี้

1. กลยุทธ์การมีส่วนร่วมของบุคลากร (Participation) เป็นแนวความคิดในการบริหาร ที่มุ่งจูงใจให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบในงานที่ตนปฏิบัติด้วยความเต็มใจ
2. กลยุทธ์การสอนแบบบูรณาการ (Integrate curriculum) โรงเรียนต้องจัดให้มีการสอน แบบบูรณาการ (Integrate curriculum) หรือการเชื่อมโยงเนื้อหาวิชาต่าง ๆ เข้าด้วยกัน โดยไม่เน้น การเรียนเป็นรายวิชาว่า ปัญหาอุปสรรค รวมทั้งประสบการณ์ต่างๆ ในชีวิตของมนุษย์นั้น จะผสมผสานกัน มิได้แยกออกเป็น ส่วน ๆ ทั้งนี้มนุษย์จำเป็นต้องใช้ทักษะหลายประการในการเรียนรู้จากประสบการณ์ รวมทั้งในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิต ไม่ว่าจะเป็นปัญหาหาง่าย ๆ หรือซับซ้อนเพียงใดก็ตาม แต่การที่โรงเรียนเน้นการสอนแยกเนื้อหาวิชา จะทำให้การเรียนนั้นไม่สอดคล้องกับชีวิตจริงของ นักเรียน เพราะเด็กมองไม่เห็นความเชื่อมโยงของสิ่งที่เรียน กับสิ่งที่เป็นไปในชีวิตจริงนอกโรงเรียน ดังนั้น หลักสูตรที่เน้นการสอนแบบบูรณาการจะสอดคล้องกับชีวิตจริงของเด็กมากกว่า โดยจะช่วยให้ นักเรียนเข้าใจและมองเห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงของเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ทั้งยังกระตุ้นให้เด็กใฝ่เรียนรู้ เนื่องจากเขาสามารถนำเนื้อหาและทักษะที่เรียนไปใช้ในชีวิตจริง

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า กลยุทธ์การบูรณาการ หมายถึง วิธีการ ทำงานแบบบูรณาการ โดยการเชื่อมโยงการวิจัยกับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และการเชื่อมโยงประสบการณ์ของบุคคลที่ต่างองค์กร และมีความรู้ต่างสาระการเรียนรู้มาร่วมกันคิดแก้ไขปัญหา ร่วมกัน รวมถึงการบูรณาการพัฒนาการอ่านของนักเรียนเข้าไปในวิชาที่สอนในหลักสูตร รวมทั้ง กิจกรรมในหลักสูตรและกิจกรรมเสริมหลักสูตร

กลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพอ่านของนักเรียน

การนำนโยบายและการขับเคลื่อนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนและพัฒนาการอ่านของนักเรียน ทั้งในภาพรวมและที่เกี่ยวข้องกับการอ่านรู้เรื่องและเขียนสื่อความ มีดังนี้

1. การขับเคลื่อนของกระทรวงศึกษาธิการ

ตามที่รัฐบาลได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2554 ได้กำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินไว้ 8 ข้อ เพื่อใช้เป็นหลักพัฒนาอย่างมีคุณภาพ สมดุลยั่งยืน และมีภูมิคุ้มกันตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากนโยบายของรัฐบาล 8 ข้อ ได้กล่าวถึงนโยบายด้านการศึกษาไว้ในนโยบายข้อที่ 4 นโยบายสังคมและคุณภาพชีวิตเร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการปฏิรูประบบความรู้ของสังคมไทย ซึ่งประกอบด้วยการยกระดับองค์ความรู้ให้ได้มาตรฐานสากล จัดให้มีโครงการตำราแห่งชาติที่บรรจุความรู้ที่ก้าวหน้าและได้มาตรฐานทั้งความรู้ที่เป็นสากลและภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมการอ่านพร้อมทั้งส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศและภาษาท้องถิ่น จัดให้มีระบบการจัดการความรู้ปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาทุกระดับให้รับรองการเปลี่ยนแปลงของโลก และทัดเทียมกับมาตรฐานสากลบนความเป็นท้องถิ่น และความเป็นไทยเพิ่มสัมฤทธิ์ของการศึกษาทุกระดับชั้น โดยวัดผลจากการผ่านการทดสอบมาตรฐานในระดับชาติและนานาชาติจัดความรู้หนังสือให้ลื่นไหลจากสังคมไทย จัดให้มีครูดีเพียงพอในทุกห้องเรียนสร้างโอกาสทางการศึกษากระจายโอกาสทางการศึกษาในสังคมไทย โดยคำนึงถึงการสร้างความเสมอภาค และความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นแก่ประชากรทุกกลุ่ม ซึ่งรวมถึงผู้ยากไร้ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการผู้บกพร่องทางกายและการเรียนรู้ ปฏิรูปครูยกฐานะครู ให้เป็นวิชาชีพชั้นสูงอย่างแท้จริง โดยปฏิรูประบบการผลิตครูให้มีคุณภาพทัดเทียมกับนานาชาติ สร้างแรงจูงใจให้คนเรียนดีและมีคุณธรรมเข้าสู่วิชาชีพครู ปรับปรุงระบบเงินเดือนและค่าตอบแทนครู พัฒนาระบบความก้าวหน้าของครูโดยใช้การประเมินเชิงประจักษ์ที่อิงจิตความสามารถ และวัดสัมฤทธิ์ผลของการจัดการศึกษาเป็นหลัก จัดระบบการศึกษาและฝึกอบรมเพื่อพัฒนาคุณภาพครูอย่างต่อเนื่องจัดการศึกษาขั้นอุดมศึกษาและอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับตลาดแรงงานทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยกระบวนการสร้างประสบการณ์ระหว่างเรียนอย่างเหมาะสมเร่งพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาเป็นหลัก จัดระบบการศึกษาและฝึกอบรมเพื่อพัฒนาคุณภาพครูอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551ก : 12)

ทั้งนี้การเร่งพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาให้ทัดเทียมกับนานาชาติ โดยใช้เป็นเครื่องมือในการยกระดับคุณภาพ และการกระจายโอกาสทางการศึกษา จัดให้มีระบบการเรียนแบบอิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติ เพื่อเป็นกลไกในการเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและเอื้อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาเครือข่ายสารสนเทศเพื่อการศึกษา สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างทุนปัญญาของชาติพัฒนามหาวิทยาลัยให้มุ่งสู่การเป็น

มหาวิทยาลัยวิจัยระดับโลกเพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน ซึ่งมีการขับเคลื่อนทางการศึกษาดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551ก : 13-15)

1. เร่งปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งระบบให้สัมพันธ์เชื่อมโยงกันเพื่อให้ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยปฏิรูปให้มีการเชื่อมโยงกันทั้งหลักสูตรและการเรียนการสอนในโลกยุคใหม่และการพัฒนาครู ระบบการทดสอบ การวัดและประเมินผล โดยจะเริ่มจากวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษาต่างประเทศ

2. ปฏิรูประบบผลิตและพัฒนาครูจำนวนการผลิตสอดคล้องกับความต้องการ มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนในโลกยุคใหม่ พัฒนาระบบประเมินวิทยฐานะครูให้เชื่อมโยงกับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน คู่มือระบบสวัสดิการของครูเพื่อขวัญและกำลังใจ

3. เร่งนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการปฏิรูปการเรียนรู้ สร้างมาตรฐานการเรียนการสอนและการพัฒนาครู การพัฒนาเนื้อหาสาระ เพื่อเป็นเครื่องมือให้เกิดระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต

4. พัฒนาคุณภาพการอาชีวศึกษาให้มีมาตรฐานเทียบได้กับระดับสากลผลักดันกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ ตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ มาใช้กำหนดทักษะ ความรู้ ความสามารถให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ เพื่อการมีงานทำ มีความก้าวหน้าและค่าตอบแทนตามทักษะ ความรู้ ความสามารถ มีมาตรการจูงใจให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาในลักษณะทวิภาคี เพื่อเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษา

5. ส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษา เร่งพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน มากกว่าการขยายปริมาณวิจัยและพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยี จัดอันดับสถาบันอุดมศึกษาเพื่อเป็นเครื่องมือพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน และการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาสู่การเป็นมหาวิทยาลัยระดับโลก

6. ส่งเสริมให้เอกชนและทุกภาคส่วนเข้ามาร่วมจัดและสนับสนุนการศึกษามากขึ้น โดยรัฐกำกับและควบคุมเท่าที่จำเป็น เพื่อรักษาคุณภาพและมาตรฐาน

7. เพิ่มและกระจายโอกาสทางการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ให้ประชาชนทุกกลุ่มอายุโดยรัฐกำกับ ควบคุมเท่าที่จำเป็น เพื่อรักษาคุณภาพมาตรฐาน

8. ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจสังคม อัตลักษณ์ ตามความต้องการของประชาชนในพื้นที่ โดยให้ความสำคัญกับความปลอดภัย การสร้างขวัญกำลังใจกับนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา

การขับเคลื่อนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปีการศึกษา 2557

การขับเคลื่อนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557 : 12-20)

1. ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับทุกประเภท มีมาตรการประกอบด้วย

- 1.1 เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา
- 1.2 จัดการเรียนรู้การสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา
- 1.3 พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาในเขตพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้
- 1.4 การจัดการศึกษาก่อนประถมศึกษา
- 1.5 ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาหลัก
- 1.6 การประกันคุณภาพการศึกษาและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน
- 1.7 นวัตกรรมเสริมสร้างคุณธรรมในสถานศึกษา เศรษฐกิจสร้างสรรค์ อนุรักษ์

สิ่งแวดล้อม

กีฬาพื้นบ้าน

- 1.8 ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ประชาธิปไตย คนตรี นาฏศิลป์ไทย กีฬาไทย และกีฬาพื้นบ้าน
- 1.9 การพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์
- 1.10 ปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 1.11 โรงเรียนในฝันสู่มาตรฐาน
- 1.12 พัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษา
- 1.13 ส่งเสริมเพื่อให้นักเรียนระดับตำบลมีงานทำ
- 1.14 พัฒนาคุณภาพชีวิตและสุขภาพนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก

2. ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างโอกาสทางการศึกษาแก่ประชากรทุกกลุ่มอย่างเสมอภาค มีมาตรการประกอบด้วย

ขั้นพื้นฐาน

- 2.1 การสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2.2 ส่งเสริมการจัดการศึกษาทางเลือก เน้นเด็กตกหล่น ออกกลางคัน และจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่เรียนต่อ และนักเรียนพักนอนในพื้นที่ยากลำบาก
- 2.3 การช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายทางสังคม
- 2.4 การจัดการศึกษาเพื่อนักเรียนพิการ โดยโรงเรียนศึกษาพิเศษ
- 2.5 การจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสโดยโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์

3. ยุทธศาสตร์ที่ 3 การปฏิรูปครู เพื่อยกฐานะครูและวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง มีมาตรการประกอบด้วย

- 3.1 พัฒนาครูทั้งระบบเต็มตามศักยภาพ
- 3.2 การสนับสนุนบุคลากรให้สถานศึกษา (คืนครูให้นักเรียน)
- 3.3 ครูคลังสมอง

4. ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน มีมาตรการประกอบด้วย

- 4.1 จัดการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน
- 4.2 ส่งเสริมการเรียนรู้การสอนภาษาอังกฤษเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน
- 4.3 ส่งเสริมการเรียนรู้การสอนภาษาต่างประเทศที่สอง
- 4.4 สร้างความตระหนักรู้การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนให้กับ

สถานศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

5. ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการ มีมาตรการประกอบด้วย

- 5.1 การบริหารจัดการในเขตพื้นที่การศึกษาโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน (Area-base)
- 5.2 พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการ

โดยกำหนดเป้าหมาย เพื่อให้บรรลุการดำเนินงาน (Output) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. การยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่มาตรฐานสากล

1.1 ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 5 กลุ่มสาระวิชาหลักเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 3 เพิ่มศักยภาพนักเรียนด้านเทคโนโลยี และด้านภาษาอังกฤษเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

1.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทุกคน อ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็นและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกคน อ่านคล่อง เขียนคล่อง และคิดคำนวณที่ซับซ้อนขึ้น

1.3 นักเรียนทุกคนมีความสำนึกในความเป็นชาติไทยและวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

1.4 สถานศึกษาทุกแห่งมีระบบประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็งและผ่านการรับรองจากการประเมินคุณภาพภายนอก

2. การลดความเหลื่อมล้ำและเพิ่มโอกาสทางการศึกษา

2.1 การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในพื้นที่ชนบท ได้แก่ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โรงเรียนดีประจำอำเภอ โรงเรียนดีศรีตำบลและโรงเรียนขนาดเล็ก

2.2 นักเรียนและสถานศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ

2.3 นักเรียนในโรงเรียนเฉพาะความพิการ นักเรียนในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์และนักเรียนพิการในโรงเรียนเรียนร่วม ได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ

3. ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีศักยภาพอย่างสูงด้านการจัดการเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนและครูให้ยึดมั่นในจรรยาบรรณ มีศักยภาพสูงด้านการจัดการเรียนรู้ให้ประสบผลสำเร็จโดยเน้นการจัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนรวมทั้งการส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรจากองค์กรต่างๆ เพื่อพัฒนาครูและผู้บริหารตามความต้องการจำเป็นในระหว่างวันหยุดหรือปิดภาคเรียน

4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างเข้มแข็ง

4.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีการนิเทศ ติดตามความก้าวหน้าของโรงเรียนและช่วยเหลือแก้ไขการดำเนินงาน หากโรงเรียนไม่สามารถปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมาย

4.2 สถานศึกษาบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมตามหลัก ธรรมาภิบาลเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ช่วยเหลือดูแลนักเรียนและพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นองค์รวม ร่วมกับสถานศึกษา

5. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในส่วนกลาง ลดบทบาทและกระจายอำนาจการบริหารจัดการ รวมทั้งบูรณาการการทำงาน

5.1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานบูรณาการการทำงานระหว่างสำนัก และส่งเสริมสนับสนุน การทำงานของหน่วยงานในสังกัด โดยลดบทบาทการสั่งการและเพิ่มบทบาทในการช่วยเหลือ สนับสนุน นิเทศ ติดตาม ประเมินผล

5.2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน บูรณาการการทำงานกับองค์กรภายนอกที่ร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อลดช่องว่างการทำงานระหว่างองค์กร

กลยุทธ์การพัฒนาการอ่านของนักเรียน

แนวคิด หลักการ และกลยุทธ์การพัฒนาการอ่าน

จากผลการวิจัยของโลแกน และ โลแกน (Logan and Logan, 1974 : 207) ได้แบ่งพัฒนาการทางภาษาออกเป็น 7 ขั้นดังนี้

1. ระยะเปะปะ อายุแรกเกิดถึง 6 เดือน ในระยะนี้เด็กจะเปล่งเสียงต่างๆ ที่ยังไม่มีความหมายการเปล่งเสียงของเด็กเพื่อบอกความต้องการของเขา

2. ระยะแยกแยะ อายุ 6 เดือนถึง 1 ปี เด็กจะเริ่มเข้าสู่ระยะที่สอง ซึ่งเด็กสามารถแยกแยะเสียงต่างๆ ที่เราได้ยิน แล้วเด็กจะรู้สึกพอใจที่ส่งเสียงถ้าเสียงใดที่เขาเปล่งออกมาได้รับการตอบสนอง ในทางบวก เขาก็จะเปล่งเสียงนั้นซ้ำอีก ในบางครั้งเด็กจะเลียนเสียงสูงๆ ต่ำๆ ที่มีคนพูดคุยกับเขา

3. ระยะเลียนแบบ อายุ 1-2 ปี ในระยะนี้เด็กจะเริ่มเลียนเสียงต่างๆ ที่เขาได้ยิน เช่น เสียงของพ่อแม่ ผู้ใหญ่ใกล้ๆ เสียงที่เปล่งออกมาอย่างไม่มีความหมายจะค่อยๆ หายไป และเด็กจะเริ่มฟังเสียงที่ได้รับการตอบสนองซึ่งนับว่าพัฒนาการทางภาษาจะเริ่มต้นอย่างแท้จริงในระยะนี้

4. ระยะขยาย อายุ 2-4 ขวบ ในระยะนี้เด็กจะหัดพูด โดยเริ่มจากการหัดเรียกชื่อ คน สัตว์ และสิ่งของที่อยู่ใกล้ตัว เขาจะเริ่มเข้าใจถึงการใช้สัญลักษณ์ในการสื่อความหมาย ซึ่งเป็นการสื่อความหมายในโลกของผู้ใหญ่ การพูดของเด็กในระยะแรกๆ จะเป็นการออกเสียงในคำนามต่างๆ เป็นส่วนใหญ่ เช่น พ่อ แม่ พี่ น้อง ฯลฯ และคำคุณศัพท์ต่างๆ ที่เขาเห็น รู้สึก ได้ยิน

5. ระยะโครงสร้าง อายุ 4-5 ขวบ ในระยะนี้เด็กจะพัฒนาความสามารถในการรับรู้และการสังเกต เด็กจะเริ่มเล่นสนุกกับคำและรู้จักคิดคำและประโยคของตนเอง โดยอาศัยการผูกคำวลี และประโยคที่เขาได้ยินคนอื่นพูด เด็กจะเริ่มคิดกฎเกณฑ์ การประสมคำและหาความหมายของคำและวลี โดยเด็กจะเริ่มรู้สึกสนุกกับการเปล่งเสียง โดยเขาจะเล่นเป็นเกมกับเพื่อนหรือสมาชิกในครอบครัว

6. ระยะตอบสนอง อายุ 5-6 ขวบ ในระยะนี้ความสามารถในการคิดและพัฒนาการทางภาษาของเด็กจะสูงขึ้น เขาจะเริ่มพัฒนาภาษาไปสู่ภาษาที่เป็นแบบแผนมากขึ้น และการใช้ภาษานั้นกับสิ่งต่างๆ รอบตัว พัฒนาการทางภาษาของเด็กวัยนี้จะเริ่มต้นเมื่อเข้าเรียนในชั้นอนุบาล โดยเด็กจะเริ่มใช้ไวยากรณ์อย่างง่ายได้ รู้จักใช้คำเกี่ยวข้องกับบ้านและโรงเรียน ภาษาที่เด็กใช้ในการสื่อความหมายในระยะนี้จะเกิดจากสิ่งที่เขามองเห็นและรับรู้

7. ระยะสร้างสรรค์ อายุ 6 ปีขึ้นไป ในระยะนี้ได้แก่ระยะเด็กเริ่มเข้าสู่โรงเรียน เด็กจะเล่นสนุกกับคำ และหาวิธีสื่อความหมายด้วยตัวเลข เด็กในระยะนี้จะพัฒนา วิเคราะห์ และสร้างสรรค์ ทักษะการสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำสำนวนเปรียบเทียบ และภาษาที่พูดเป็นนามธรรมมากขึ้น และเขารู้สึกสนุกกับการแสดงความคิดเห็นโดยการพูดและการเขียน

สมิธและจอห์นสัน (Smith and Johnson, 1998 : 121-125) ได้อธิบายถึงองค์ประกอบต่างๆ ที่มีต่อการส่งเสริมและพัฒนาการด้านการอ่านของเด็กไว้ดังนี้

1. ระดับสติปัญญา การอ่านเป็นงานประเภทหนึ่ง que เด็กต้องพัฒนาให้เกิดความสำเร็จ การพัฒนาการอ่านนี้ พบว่า เด็กบางคนทำได้ดีกว่าเด็กบางคน ทั้งนี้เนื่องจากสติปัญญานั้นเอง

2. ทักษะขึ้นอยู่กับวุฒิภาวะและความพร้อม การเริ่มต้นสอนอ่าน ต้องคำนึงถึงความพร้อม ความสามารถของเด็กควบคู่ไปด้วย เพราะการอ่านต้องใช้ทักษะต่างๆ ที่เป็นทักษะย่อยประกอบกัน เช่น การใช้สายตา การใช้วocabulary ในการอ่านเสียง

3. แรงจูงใจ แรงจูงใจทำให้เด็กอ่าน มีแรงจูงใจภายในและภายนอก แรงจูงใจภายในเกิดจากการค้นพบคุณค่าของการอ่านด้วยตนเอง ส่วนแรงจูงใจภายนอกมาจาก พ่อแม่ ครู อาจารย์ และเพื่อนๆ ในรูปของการให้รางวัล คำชมเชย การรายงาน การแนะนำด้านการอ่าน

4. สภาพร่างกาย เด็กที่มีสุขภาพแข็งแรง สมบูรณ์ จะเขียนหนังสือได้ดีกว่าเด็กที่เจ็บป่วยเป็นประจำ

5. สภาพอารมณ์ ทุกคนไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครองหรือครู ต่างตระหนักถึงความสำคัญของการอ่านและพยายามคาดหวังให้เด็กเป็นคนที่ย่านหนังสือเก่งและคล่อง แรงกดดันความคาดหวัง การทะเลาะเบาะแว้งกันในครอบครัว การหย่าร้างของพ่อแม่ ความวิตกกังวลต่างๆทำให้สภาพอารมณ์ขาดความมั่นคงและเข้ามารบกวนสมาธิในการอ่าน

6. สภาพแวดล้อม สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกในโรงเรียน จะมีผลต่อการอ่านของเด็ก เด็กที่มาจากครอบครัวรักการอ่าน อ่านหนังสือเป็นประจำคุณค่าของการอ่าน จะรอบรู้และมีความชำนาญกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่ไม่สนใจในการอ่าน

7. การจัดโปรแกรมการอ่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่านได้แสดงความเห็นว่า การจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับเรื่องของการอ่านนั้น จะมีอิทธิพลต่อการอ่านมาก

นวัตกรรมกรอ่าน

นวัตกรรม (Innovation) หมายถึง สิ่งที่ทำขึ้นมาใหม่หรือแปลกไปจากเดิมซึ่งอาจจะเป็นความคิด วิธีการ หรืออุปกรณ์ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546 : 256)

ทอมัส ฮิวส์ (Thomas Hughes, 1989 อ้างถึงใน ถวัลย์ มาศจรัส, 2551 : 2-3) ให้ความหมายคำว่านวัตกรรม คือการนำวิธีการใหม่ ๆ มาปฏิบัติหลังจากได้ผ่านการทดลองหรือได้รับการพิจารณามาเป็นขั้น ๆ แล้ว

ทอฟเฟอร์ (Toffer, 1978 อ้างถึงใน สมิตา บุญวาศ, 2546 : 78) กล่าวถึงนวัตกรรมว่าเป็นการผสมผสานระหว่างเครื่องมือ และเทคนิคต่าง ๆ

นวัตกรรมสามารถจำแนกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ดังนี้ (พรรณพร วรรณลักษณ์, 2548 : 104-108)

1. นวัตกรรมหลักสูตรบูรณาการ (Integrated Curriculum Innovation) การจัดกิจกรรมบูรณาการแบบเน้นคุณธรรม (Moral-focused Activity) โดยการสอดแทรกการพัฒนาคุณธรรมระหว่างพัฒนาทักษะความสามารถของนักเรียนตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดในหลักสูตร

2. นวัตกรรมกระแสนิยม (In Trend Innovation) การจัดกิจกรรมให้การสร้าง หรือการนำค่านิยมที่เกิดขึ้นตามกระแสในช่วงนั้นมาใช้เป็นสื่อในการออกแบบกิจกรรมเพื่อดึงความสนใจของ

นักเรียนหรือการกำหนดกิจกรรมที่มีลักษณะการแข่งขันเพื่อลดช่องว่างระหว่างสถานภาพของบุคคลหรือชนชั้น

3. นวัตกรรมกระบวนการบูรณาการ(Integrated Process Innovation) การจัดกิจกรรมที่มีการบูรณาการ กระบวนการดำเนินงานของนักเรียนในกิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่องเป็นระยะๆ มิใช่กิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งแล้วหยุด แล้วเริ่มทำกิจกรรมอื่นต่อไปที่ไม่สัมพันธ์กับ กิจกรรมเดิม

4. นวัตกรรมริเริ่มจากนักเรียนรื้อแบบ (108 Student Initiations Innovation) การจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนเป็นผู้คิดริเริ่มและออกแบบกิจกรรม เพื่อให้ได้กิจกรรมและการขยายผลที่นำไปสู่การพัฒนาคุณลักษณะ

5. นวัตกรรมที่ทำให้เข้าระบบสถาบัน (Initiationlized Innovation) การจัดกิจกรรมที่กำหนดกิจกรรมที่กำหนดเป้าหมายของการดำเนินงานในระดับสูง และทำให้เป็นภารกิจปกติของโรงเรียนโดยกำหนดเป็นแผนงานหลัก

6. นวัตกรรมอิงการเรียนรู้จากการบริหาร (Service Learning-based Innovation) การจัดกิจกรรมที่จัดโอกาสให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการทำงานที่เป็นการให้บริการแก่สังคม

7. นวัตกรรมการประชุม (Forum Innovation) การจัดกิจกรรมที่ทำให้ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านการประชุมในรูปแบบของสมัชชาหรือการเสวนา เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกัน

8. นวัตกรรมคุณค่าเพื่อชีวิต (Living Values Innovation) การจัดกิจกรรมโดยใช้แนวคิด “คุณค่าเพื่อชีวิต” ซึ่งพัฒนาโดยนักวิชาการชาวตะวันตก บนพื้นฐานแนวคิดของการพัฒนาจิตใจของนักเรียนให้มีความสงบ และเรียนรู้ที่จะพัฒนาตนเองให้ดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า

9. นวัตกรรมที่เป็นนิสัยประจำ (Routine Habit Innovation) การจัดกิจกรรมโดยครูเป็นผู้กำหนดคุณลักษณะที่จำเป็นต้องพัฒนาในตัวนักเรียนและฝึกปฏิบัติเป็นนิสัยในชีวิตประจำวัน

10. นวัตกรรมการพัฒนาตนเอง (Self-development Innovation) การจัดกิจกรรมโดยการฝึกให้นักเรียนรู้จักประเมินตนเอง และมีการพัฒนาตนเองในรูปแบบต่างๆ เช่น กิจกรรมการเผากิเลส ให้นักเรียนเขียนพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมที่ตนเองได้ปฏิบัติบนกระดาษ

11. นวัตกรรมการประยุกต์ในโลกแห่งความเป็นจริง (Real World Application Innovation) การจัดกิจกรรมโดยการนำพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในโลกแห่งความเป็นจริงมาใช้ในการแสดงพฤติกรรมในโรงเรียน

สรุปได้ว่านวัตกรรมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ หมายถึง รายงานโครงการ วิธีการต่างๆ กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นกิจกรรมที่ผู้วิจัยได้คิดพัฒนาขึ้นและนำไปปฏิบัติ

กลยุทธ์การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research)

ความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

นักการศึกษาได้กล่าวถึงความหมายของการวิจัยและพัฒนา ดังนี้

โชคธำรง จงจอหอ (2552 : ออนไลน์) กล่าวว่า การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา (Educational Research and Development = R&D) เป็นการพัฒนาการศึกษาโดยพื้นฐานการวิจัย (Research Based Education Development) เป็นกลยุทธ์หรือวิธีการสำคัญวิธีหนึ่งที่น่าใช้ในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาการศึกษา โดยเน้นหลักเหตุผลและตรรกวิทยา เป้าหมายหลักคือ ใช้เป็นกระบวนการในการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของผลผลิตทางการศึกษา (Education Product)

อัมพร ครุณศรี (2551 : ออนไลน์) กล่าวว่า การวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เป็นกระบวนการศึกษาค้นคว้า คิดค้นอย่างเป็นระบบและน่าเชื่อถือ โดยมีเป้าหมาย ในการพัฒนาผลผลิต เทคโนโลยี สิ่งประดิษฐ์ สื่อ อุปกรณ์ เทคนิควิธีหรือรูปแบบการทำงานหรือระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้นอย่างชัดเจน ดังภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 วิธีการวิจัยและพัฒนา

วิธีการวิจัยที่เป็นกระบวนการ R & D ที่ชัดเจน เช่น Action Research และ Participatory Action Research ซึ่งการออกแบบการวิจัยนี้ คำถามการวิจัยควรเป็นคำถามที่บ่งบอกถึงการพัฒนาหรือหาแนวทาง/รูปแบบในการพัฒนา เช่น พัฒนาศักยภาพการดูแลตนเองของเยาวชนในการป้องกันการติดเชื้อ HIV ซึ่งการพัฒนารูปแบบการดูแลตนเองของสตรีทอผ้า

นิภา เพชรสม (2550 : 1) กล่าวว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการที่ครูศึกษาค้นคว้าเพื่อแก้ปัญหาการเรียนรู้หรือการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนในชั้นที่รับผิดชอบ ด้วยกระบวนการที่เป็นระบบและเชื่อถือได้ ซึ่งมีลักษณะเด่น คือ ครูเป็นผู้วิจัยเองปัญหาเริ่มจากปัญหาจริงที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน เป็นการวิจัยที่มุ่งแก้ปัญหาและพัฒนาศักยภาพผู้เรียน โดยใช้วิธีการหรือนวัตกรรมที่สอดคล้องกับปัญหาและผู้เรียนและดำเนินการควบคุมไปกับการสอน

กาญจนา วัฒายุ (2544 : 9) กล่าวว่า วิจัย หรือ Research หมายถึง การศึกษาค้นคว้าอย่างระมัดระวัง ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อให้ได้มาซึ่ง ข้อเท็จจริง ข้อสรุป หรือทฤษฎี

ความสำคัญของการวิจัยและพัฒนา

การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา เป็นกระบวนการของการพัฒนา การทดสอบ ภาคสนาม และวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้จากการทดสอบ ถึงแม้ว่าการพัฒนาสื่อจะประกอบด้วยการศึกษาพื้นฐานและการวิจัยประยุกต์ เพื่อจุดประสงค์พื้นฐานในการค้นพบสิ่งใหม่ ในทางตรงกันข้าม เป้าหมายของการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา คือ การนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิจัยไปพัฒนาสื่อให้สามารถใช้ได้ ดังนั้น การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษาเป็นตัวเชื่อมระหว่างการศึกษาและการศึกษาและแบบฝึกหัดทางการศึกษา ซึ่งทำให้สื่อการศึกษาสมบูรณ์ยิ่งขึ้น (ชัยวุฒิ มงคลพันธ์, 2544 : 2)

นิภา เพชรสม (2550 : 3) กล่าวว่าไว้ว่าเป็นการพัฒนาหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้งานของครูมีการเปลี่ยนแปลงก้าวหน้า เกิดนวัตกรรมที่สามารถนำมาใช้ในการแก้ปัญหากระบวนการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว

กาญจนา วัฒายุ (2544 : 25) กล่าวว่าไว้ว่าเป็นการช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น เนื่องจากครูมีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ ช่วยให้ครูเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อหาทางแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม ช่วยให้ครูเกิดความก้าวหน้า โรงเรียนมีชื่อเสียง

การดำเนินการวิจัยและพัฒนา

บอร์กและกอลล์ (Borg & Gall, 1979 : 771-798 อ้างถึงใน โศภธรังค์ จงจอหอ, 2552 : ออนไลน์) ได้กล่าวถึงขั้นตอนสำคัญของการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา โดยมีขั้นตอน 10 ขั้นตอน

1. กำหนดผลผลิตทางการศึกษาที่จะทำการพัฒนา

ขั้นตอนแรกที่สำคัญที่สุด คือ ต้องกำหนดให้ชัดว่าผลผลิตทางการศึกษาที่จะวิจัยและพัฒนาคืออะไร โดยต้องกำหนด 1 ลักษณะทั่วไป 2 รายละเอียดของการใช้ และ 3 วัตถุประสงค์ของการใช้เกณฑ์ในการเลือกกำหนดผลผลิตการศึกษาที่จะวิจัยและพัฒนา อาจมี 4 ข้อ คือ

1.1 ตรงกับความต้องการอันจำเป็นหรือไม่

1.2 ความก้าวหน้าทางวิชาการมีพอเพียงในการพัฒนาผลผลิตที่กำหนดหรือไม่

1.3 บุคลากรที่มีอยู่มีทักษะความรู้ และประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการวิจัยและพัฒนานั้นหรือไม่

1.4 ผลผลิตนั้นจะพัฒนาขึ้นในเวลาอันสมควรได้หรือไม่

2. รวบรวมข้อมูลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รวบรวมข้อมูลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง คือ การศึกษาทฤษฎีและงานวิจัย การสังเกตภาคสนามซึ่งเกี่ยวข้องกับการใช้ผลผลิต การศึกษาที่กำหนด ถ้ามีความจำเป็นผู้ทำการวิจัยและพัฒนาอาจต้องทำการศึกษาวิจัยขนาดเล็ก เพื่อหาคำตอบซึ่งงานวิจัยและทฤษฎีที่มีอยู่ไม่สามารถตอบได้ ก่อนที่จะเริ่มทำการพัฒนาต่อไป

3. การวางแผนการวิจัยและพัฒนา ประกอบด้วย
    - 3.1 กำหนดวัตถุประสงค์ของการใช้ผลผลิต
    - 3.2 ประมาณการค่าใช้จ่าย กำลังคน ระยะเวลาที่ต้องใช้เพื่อศึกษาความเป็นไปได้
    - 3.3 พิจารณาผลสืบเนื่องจากผลผลิต
  4. พัฒนารูปแบบขั้นตอนของผลผลิต ขั้นนี้เป็นการออกแบบและจัดทำผลผลิตการศึกษาตามที่วางไว้ เช่น ถ้าเป็นโครงการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นก็จะต้องออกแบบหลักสูตรเตรียมวัสดุหลักสูตรคู่มือผู้ฝึกอบรม เอกสารในการฝึกอบรมและเครื่องมือการประเมินผล
  5. ทดลองหรือทดสอบผลผลิตครั้งที่ 1 ในการนำผลผลิตที่ออกแบบและจัดเตรียมไว้ในขั้นที่ 4 ไปทดลองใช้เพื่อทดสอบคุณภาพขั้นต้นของผลผลิตในโรงเรียนจำนวน 1-3 โรงเรียน ใช้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มเล็ก 6-12 คน ประเมินผลโดยการใช้แบบสอบถาม การสังเกต และการสัมภาษณ์ และรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์
  6. ปรับปรุงผลผลิตครั้งที่ 1 นำข้อมูลและผลจากการทดลองใช้จากขั้นที่ 5 มาพิจารณาปรับปรุง
  7. ทดลองหรือทดสอบผลผลิตครั้งที่ 2 ขั้นนี้ นำผลผลิตที่ปรับปรุงไปทดลองเพื่อทดสอบคุณภาพผลผลิตตามวัตถุประสงค์โรงเรียน จำนวน 5-15 โรงเรียน ใช้กลุ่มตัวอย่าง 30-100 คน ประเมินผลเชิงปริมาณในลักษณะ Pre-test กับ Post-test นำผลเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ของการใช้ผลผลิตอาจมีกลุ่มควบคุมกลุ่มการทดลองถ้าจำเป็น
  8. ปรับปรุงผลผลิตครั้งที่ 2
  9. ทดลองหรือทดสอบผลผลิตครั้งที่ 3 ขั้นนี้ นำผลผลิตที่ปรับปรุงไปทดลองเพื่อทดสอบคุณภาพการใช้งานของผลผลิต โดยใช้ตามลำพังในโรงเรียน 10-30 โรงเรียน ใช้กลุ่มตัวอย่าง 40-200 คน ประเมินผลโดยการใช้แบบสอบถาม การสังเกตและการสัมภาษณ์แล้วรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์
  10. ปรับปรุงผลผลิตครั้งที่ 3 นำข้อมูลจากการทดลองขั้นที่ 9 มาพิจารณาปรับปรุงเพื่อผลิตและเผยแพร่ต่อไป จะเห็นได้ว่า บางครั้งมีผู้เรียกการวิจัยและพัฒนาว่า R&D (Research and Development) หรือบางคน เรียกว่า R and D ซึ่ง D ตัวหลังก็คือการเผยแพร่ (Diffuse)
- สรุปได้ว่าการวิจัยและพัฒนา หมายถึง กระบวนการศึกษาค้นคว้า คิดค้นอย่างเป็นระบบและน่าเชื่อถือ โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน การวิจัยและพัฒนา ทำให้เกิดการพัฒนาค้นคว้าและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น คุรมีผลงานทางวิชาการที่มีมาตรฐาน โรงเรียนมีชื่อเสียง ผลงานการวิจัยและพัฒนานับได้ว่าเป็นผลงานที่มีประโยชน์มีคุณค่ายิ่ง ที่ช่วยสร้างสรรค์พัฒนานวัตกรรมทั้งรูปแบบการทำงานและผลผลิตให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

แนวคิดเกี่ยวกับด้านการอ่าน

ความหมายของการอ่าน

การอ่านเป็นกระบวนการที่สำคัญในการรับความรู้ มนุษย์สามารถรับรู้และเข้าใจความหมายได้จากสิ่งพิมพ์ สัญลักษณ์ต่าง ๆ และสามารถที่จะแปลความตีความขยายความจากที่เห็นได้ ดังที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 1364) ให้ความหมายของคำว่าอ่านไว้ว่า “ตามตัวหนังสือ ถ้าออกเสียงด้วย เรียกว่า อ่านออกเสียง ถ้าไม่ออกเสียง เรียกว่า อ่านในใจ สังเกตหรือพิจารณาเพื่อให้เข้าใจ เช่น อ่านสีหน้า อ่านริมปาก อ่านในใจ ตีความ เช่น อ่านรหัส อ่านลายแทง คัด, นับ (ไทยเดิม)” ซึ่งสอดคล้องกับกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 46) ซึ่งกล่าวถึงความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการทางสติปัญญาที่ผู้อ่านรับรู้ตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ตลอดจนค้นหาความหมาย ความเข้าใจแล้วแปลความหมายในสิ่งที่รับรู้มานั้นเป็นความคิด ซึ่งต้องอาศัยประสบการณ์เดิมและจินตนาการของผู้อ่านเองมาช่วยพิจารณาความหมายของสิ่งที่อ่านนั้น จนเกิดความเข้าใจในที่สุด การอ่านจึงเป็นกรสื่อความหมายระหว่างผู้อ่านกับผู้เขียน โดยมีข้อความ เป็นสื่อกลาง

ศรีรัตน์ เจริญกลิ่นจันทร์ (2542 : 4) ให้ความหมายไว้ว่า “การอ่านมิใช่เพียงการออกเสียงตามตัวอักษรอย่างเดียว การอ่านเป็นกระบวนการถ่ายทอดความหมายจากตัวอักษรออกมาเป็นความคิด”

พนิตนันท์ บุญพามี (2542 : 1) ได้สรุปว่า การอ่าน หมายถึง การเข้าใจความหมายของคำ สัญลักษณ์หรือเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งมนุษย์สามารถรับรู้แล้วแปลความหมายออกมาได้

จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และบาทยัน อิมสำราญ (2548 : 91) กล่าวถึงความหมายการอ่านว่า การอ่านหมายถึง การรับสารมโนรูปของตัวอักษรมาแปลเป็นความรู้ ความเข้าใจของผู้อ่าน โดยผ่านการคิด ประสบการณ์และความเชื่อของตน

เปลื้อง ณ นคร (2551 : 15) กล่าวถึงความหมายของการอ่าน “กระบวนการที่จะเข้าใจความหมายที่ติดอยู่กับตัวอักษรหรือตัวหนังสือ

สนิท สัตโยภาส (2552 : 92) ได้สรุปความหมายการอ่าน คือ การมองดูตัวอักษรแล้วถ่ายทอดความหมายจากตัวอักษรออกมาเป็นความคิด จากนั้นจึงนำความรู้ ความคิดหรือสิ่งที่ได้จากการอ่านไปใช้ให้เป็นประโยชน์ ในด้านต่าง ๆ

วรรณิ โสมประยูร (2553 : 121) ได้สรุปการอ่านว่าเป็นกระบวนการทางสมองที่ต้องใช้สายตาสัมผัสตัวอักษรหรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ รับรู้และเข้าใจความหมายของคำหรือสัญลักษณ์ โดยแปลออกมาเป็นความหมายที่ใช้สื่อความคิดและความรู้ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านให้เข้าใจตรงกันผู้อ่านสามารถนำเอาความหมายนั้น ๆ ไปใช้ประโยชน์

จากนิยามความหมายของการอ่านดังกล่าวมาแล้วพอสรุปได้ว่า การอ่าน คือ กระบวนการที่ผู้อ่านเข้าใจตรงกับความหมายที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อ สามารถเข้าใจความต้องการของผู้เขียนรวมทั้งการรับรู้เครื่องหมายสื่อสารต่าง ๆ ที่ผู้เขียนต้องการให้ผู้อ่านได้รับความรู้ความเข้าใจและเข้าใจ ผู้อ่านสามารถจับใจความ สรุปความคิด และเข้าใจความหมายของเรื่องที่อ่านได้ ความเข้าใจในการอ่านจะสมบูรณ์มากขึ้นเพียงใดขึ้นอยู่กับความคิด ความรู้สึก หรือสภาพจิตใจของผู้อ่าน ตลอดจนความรู้ความสามารถและประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน

ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านเป็นกระบวนการสำคัญที่จะช่วยเสริมสร้างและพัฒนาสติปัญญาของมนุษย์เป็นแนวทางในการแสวงหาความรู้ต่าง ๆ ซึ่งนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ดังนี้

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545 : 1) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านว่า การอ่านเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่ใช้ในการเสาะแสวงหาความรู้ และการใช้วิธีการอ่านที่ถูกต้องจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้อ่านทุกคน การรู้จักฝึกฝนอ่านอย่างสม่ำเสมอก็จะช่วยให้ผู้อ่านมีพื้นฐานในการอ่านที่ดีซึ่งจะช่วยให้เกิดความชำนาญและมีความรู้กว้างขวางด้วย ดังนั้นการที่นักเรียนจะเป็นผู้อ่านที่ดีจึงขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมที่ครูเป็นผู้จัดเตรียมให้ อีกทั้งยังต้องผสมผสานกับความสนใจของผู้อ่านเพื่อเป็นแรงจูงใจที่ช่วยให้นักเรียนได้อ่านอย่างสม่ำเสมอ

สนิท สัตโยภาส (2552 : 93-94) ได้กล่าวถึงการอ่าน ดังนี้

1. การอ่านช่วยให้ผู้อ่านได้รับความรู้มีความรอบรู้ไม่แคบอยู่เฉพาะเรื่อง ยิ่งถ้าได้อ่านหนังสือพิมพ์ วารสาร หรือนิตยสารอยู่เป็นประจำแล้ว ก็จะทำให้ผู้อ่านเป็นคนทันสมัยทันเหตุการณ์รู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลก เมื่อเข้าวงสนทนากับใครก็จะร่วมวงสนทนาได้เข้าใจและเข้าสังคมได้โดยไม่ขัดเงิน

2. การอ่านช่วยพัฒนาความคิดและยกระดับสติปัญญาให้สูงขึ้น เพราะเมื่ออ่านมากย่อมรู้มาก เมื่อรู้มากย่อมก่อให้เกิดสติปัญญาที่แหลมคม ฉลาดปราดเปรื่องและอาจถึงขั้นเชี่ยวชาญในเรื่องที่สนใจและติดตามอ่านก็ได้

3. การอ่านเป็นเครื่องมือของการศึกษา เพราะไม่ว่านักเรียนนักศึกษาจะเรียนวิชาใด ๆ ล้วนต้องอาศัยการอ่านช่วยศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเพิ่มเติมจากการเรียนในชั้นเรียนทั้งสิ้น

4. การอ่านช่วยให้มีความก้าวหน้าในอาชีพ เพราะการประกอบอาชีพทุกอาชีพย่อมอาศัยความรู้ความสามารถ ความชำนาญในการทำงาน ถ้าบุคคลใดพยายามแสวงหาความรู้ความสามารถใส่ตนให้ทันสมัยและสอดคล้องกับวิทยาการใหม่ ๆ อยู่เสมอ ย่อมมีความเจริญก้าวหน้าในอาชีพมากกว่าผู้ที่

ไม่พัฒนาตนเองและวิธีการสำคัญประการหนึ่งที่จะได้ความรู้ ประสบการณ์และความสามารถ ในวิทยาการใหม่ ๆ ก็คือ “การอ่าน”

5. การอ่านช่วยปรับปรุงบุคลิกภาพให้ดีขึ้นได้ด้วยเหตุที่มีหนังสือในกลุ่มเนื้อหา ซึ่งเกี่ยวกับการวางตน การพุดจา การเข้าสังคม การแต่งกายตลอดจนการแนะนำการปฏิบัติตนในทางที่เหมาะสม และทันสมัยอยู่มากมาย ถ้าผู้อ่านได้นำข้อแนะนำเหล่านั้นมาทดลองปฏิบัติตาม ก็จะทำให้บุคลิกภาพเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีได้

6. การอ่านช่วยแก้ปัญหาในใจได้เพราะปัญหาที่เราประสบในชีวิตประจำวัน อาจมีวิธีแก้ไขในหนังสือที่อ่านก็จะสามารถนำมาประยุกต์แก้ปัญหามาได้ เช่น ปัญหาชีวิต ปัญหาสุขภาพ ปัญหาการประกอบอาชีพ

7. การอ่านช่วยให้เกิดความจรรโลงใจได้รับความเพลิดเพลินสนุกสนานช่วยให้จิตใจได้พักผ่อนหลังจากได้เคร่งเครียดกับการงานมา ถ้าได้อ่านเรื่องที่เบาสมอง เรื่องชวนหัวเราะหรืองานเขียนประเภทบันเทิงคดีก็จะคลายเครียดลงได้

8. การอ่านช่วยให้เราได้ใช้เวลาว่างอย่างมีคุณค่าหรือเรียกว่า “การอ่านช่วยฆ่าเวลาให้มีค่า” แทนที่จะใช้เวลาไปในทางที่ไร้ค่า ไม่ถูกไม่ควร

ด้วยความสำคัญและประโยชน์การอ่านดังที่กล่าวมานี้ จึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่เราจะฝึกตนให้มีทักษะและมีนิสัยรักการอ่านชอบการใฝ่หาความรู้และหมั่นติดตามความเคลื่อนไหว ความเจริญก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ ด้วยการอ่านอยู่เสมอ เพื่อจะได้นำองค์ความรู้ที่ได้จากการอ่านมาช่วยพัฒนาชีวิตแห่งตนและสังคมส่วนรวมให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

จูไรรัตน์ ลักษณะศิริ และบาทยัน อิ่มสำราญ (2548 : 91) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่าน ดังต่อไปนี้

1. การอ่านทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้ต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านเป็นผู้ที่ทันต่อความคิด ความก้าวหน้าของโลกได้เช่นเดียวกับการรับสารจากสื่อชนิดต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ

2. หนังสือเป็นสื่อที่ดีที่สุด ใช้ง่ายที่สุดและมีราคาถูกที่สุดที่บุคคลทั่วไปใช้เพื่อศึกษาหาความรู้และความเพลิดเพลิน

3. การอ่านหนังสือเป็นการฝึกให้สมองได้คิดและเกิดสมาธิด้วย ฉะนั้นหากมีการฝึกอย่างต่อเนื่องจะทำให้ทักษะด้านนี้พัฒนาและเกิดผลสัมฤทธิ์สูง

4. ผู้อ่านหนังสือสามารถสร้างความคิดและจินตนาการได้เอง ในขณะที่สื่ออย่างอื่น เช่น วิทยุ โทรทัศน์ ฯลฯ จะจำกัดความคิดของผู้อ่านมากกว่า ฉะนั้นการอ่านหนังสือจึงทำให้ผู้อ่านมีอิสระทางความคิดได้ดีกว่าการใช้สื่อชนิดอื่น

จากการที่มีผู้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้หลายท่านพอสรุปได้ว่า การอ่านเป็นทักษะที่มีความสำคัญยิ่งทักษะหนึ่ง เป็นเครื่องมือที่ใช้แสวงหาความรู้และเสริมสร้างสติปัญญาของมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาพสังคมปัจจุบันที่มีความเจริญก้าวหน้าและมีความเปลี่ยนแปลงของทางวิชาการ และสังคม ตลอดจนเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน บุคคลจึงต้องอาศัยการอ่านเป็นเครื่องมือสำหรับเรียนรู้และติดตามข่าวสารเพื่อให้ทันกับความเคลื่อนไหว ความก้าวหน้า และการเปลี่ยนแปลงของสังคมอยู่เสมอ

องค์ประกอบของการอ่านของนักเรียน

การอ่านเป็นลักษณะนิสัยที่สามารถปลูกฝังให้เพิ่มพูนได้ โดยมีองค์ประกอบหลายด้านที่จะพัฒนาให้มีประสิทธิภาพสูงซึ่งมีนักการศึกษากล่าวถึงไว้ ดังนี้

บัญชา อิงสกุล (2545 : 67) กล่าวถึงโครงสร้างหรือองค์ประกอบของการอ่านไว้ 4 ระดับคือ

1. การออกเสียง (Decoding Printed word)
2. การเข้าใจความหมาย (Comprehending Meaning) ผู้อ่านมีความเข้าใจข้อความทั้งระดับ

ตัวอักษร ระดับตีความหรือแปลความ

3. การมีปฏิกิริยาต่อสิ่งที่อ่าน (Reacting to Meaning) ผู้อ่านใช้วิจารณญาณตัดสินว่าเรื่องที่อ่านเชื่อได้เพียงใด ซึ่งเป็นการอ่านระดับวิจารณ์

4. การนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ (Applying Meaning) ผู้อ่านนำประสบการณ์เดิมที่มีอยู่มาผสมผสานกับความรู้ที่อ่านมาได้ใหม่

ศิริวิไล พลมณี (2545 : 140-141) กล่าวถึงองค์ประกอบของการอ่านไว้ดังนี้คือ

1. ผู้อ่านต้องเป็นผู้รู้ภาษานั้น ๆ ดีแล้วก่อนที่จะมีการอ่าน คือมีความเข้าใจและพูดภาษานั้นได้ในระดับหนึ่งทีพอเพียงก่อนที่จะมีการฝึกอ่าน เพราะจุดประสงค์ของการอ่านคือการช่วยให้ผู้อ่านรับสารจากตัวหนังสือที่คล้ายกับสารซึ่งเขาจะเข้าใจได้ถ้าส่งด้วยเสียงพูด

2. ผู้อ่านจะต้องรู้จักวิเคราะห์หรือแยกแยะคำ (Dissect) โดยดูว่าประกอบขึ้นด้วยเสียงอะไรบ้าง ไม่ถึงกับจะต้องเรียนรู้เรื่องของระบบเสียง(Phonetics) แต่ควรรู้ว่าเสียงนั้น ๆ แทนด้วยตัวหนังสืออย่างไรในการสะกดคำและเราจะประกอบคำได้อย่างไร

3. ผู้อ่านจะต้องเรียนรู้ถึงลักษณะคำแยกแยะตัวอักษรได้แม้จะเขียนแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นตัวพิมพ์ ตัวเขียนหวัดหรือบรรจง และแม้จะอยู่ในรูปของคำประสมหรือคำสมาส

4. ผู้อ่านจะต้องเรียนรู้ลักษณะการอ่านที่มีหลักอยู่ว่าอ่านจากซ้ายไปขวา หรืออย่างอื่น ๆ ตามลักษณะของภาษานั้น ๆ

5. ผู้อ่านจะต้องเรียนรู้ว่ามีระบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวอักษรกับเสียงที่จะช่วยให้สามารถอ่านคำหรือออกเสียงคำอื่น ๆ แม้คำที่ไม่รู้จักมาก่อนได้

6. ผู้อ่านจะต้องเรียนรู้วิธีเข้าใจและระลึก สัญญาณ หรือเนาะเนว (Cues) ในอันที่จะอ่าน ออกเสียง หรือในอันที่จะรู้ความหมายของคำ การเข้าใจและระลึก ได้นี้ไม่ได้หมายถึงเฉพาะเพียงแค่ว่า คำนี้เคยพบเห็นมาก่อนหรือไม่เท่านั้น แต่หมายถึงการสามารถอ่านคำนั้นออกและเข้าใจความหมาย ซึ่งแสดงว่าผู้อ่านสามารถเทียบคำเขียนกับเสียงพูดได้

7. ผู้อ่านต้องรู้ว่า ตัวอักษร เป็นสิ่งแทนคำพูดและมีความหมายเปรียบเทียบกับกันได้ ขณะที่อ่านนั้นเท่ากับการถอดสัญลักษณ์ตัวอักษรให้เป็นคำพูดที่ที่เสมอกัน ผู้อ่านจะต้องเข้าใจความหมายของ สิ่งที่อ่านเท่า ๆ กับการได้ฟัง อาจจะเป็นการเข้าใจภายใน เช่น การอ่านในใจหรือบางทีจะต้องอ่านออก เสียงก่อน แล้วจึงค่อยฝึกรับอ่านในใจก็ได้

8. ผู้อ่านจะต้องเรียนรู้การใช้เหตุผลและความนึกคิดต่อสิ่งที่อ่านภายในขอบเขตความรู้ สติปัญญาและประสบการณ์ของเขา

การุณนันท์ รัตนแสนวงษ์ (2548 : 28-29) กล่าวถึงองค์ประกอบของการอ่านไว้ ดังนี้

1. ผู้อ่านเป็นองค์ประกอบสำคัญ ส่วนแรกที่ทำให้เกิดการอ่าน เพราะถ้าไม่มีผู้อ่าน การอ่านก็ไม่เกิดขึ้น

2. สารหรือหนังสือ หรือตัวอักษร เนื้อหาเรื่องราว และสารจากหนังสือเหล่านั้นจะให้ความคิดแก่ผู้อื่น ถ้าอ่านไม่ออกหรืออ่านไม่เข้าใจ การอ่านก็ไม่สัมฤทธิ์ผล

3. ความหมาย ผู้อ่านต้องเข้าใจความหมายของคำ การอ่านจึงจะเกิดขึ้นต่อไปได้

4. การเลือกความหมาย ความหมายของคำในภาษาไทยนั้น มีจำนวนไม่น้อยที่มีหลายความหมาย ผู้อ่านจะต้องสามารถพิจารณาเลือกให้ถูกต้องว่าผู้แต่งมีจุดมุ่งหมายให้คำนั้น หมายความว่าอย่างไร ถ้าผู้แต่งและผู้อ่านมีความเข้าใจตรงกันก็สามารถอ่านได้ความที่ถูกต้อง หากเข้าใจ ไม่ตรงกันก็ทำให้เข้าใจผิดได้เช่นกัน

5. การนำไปใช้ การอ่านจะได้รับผลสำเร็จมากน้อยหรือไม่เพียงใดนั้น อยู่ที่ผู้อ่านเข้าใจ ความหมายเรื่องราวถูกต้องตามจุดประสงค์ของผู้แต่งสามารถเลือกสิ่งที่ดี ถูกต้อง เหมาะสมและ นำไปใช้ในชีวิตประจำวันตามโอกาสต่าง ๆ ได้ หรือทำประโยชน์ให้ตนเองและสังคมได้ต่อไปด้วย

กล่าวโดยสรุป ได้ว่าองค์ประกอบของการอ่านประกอบด้วยผู้อ่านซึ่งมีความพร้อมทั้งทางด้าน ร่างกาย อารมณ์และสติปัญญา โดยผู้อ่านต้องเป็นผู้ที่รู้ภาษาที่อ่านเป็นอย่างดีจึงสามารถแปลความหมาย ของเนื้อหาได้ตรงกับผู้แต่งและเมื่ออ่านสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ได้

การอ่านออกเสียง

การอ่านออกเสียงได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงการอ่านออกเสียงไว้ดังนี้

วรรณิ โสมประยูร (2553 : 127) กล่าวถึงประเภทการอ่านไว้ว่า การแบ่งประเภทการอ่าน โดยคำนึงถึงเสียงเป็นหลัก ซึ่งได้แก่ การอ่านออกเสียง และการอ่านในใจดังกล่าว นอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาลำเรียนและการดำรงชีวิตแล้ว ยังเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการเรียนการสอนทักษะทางภาษา ผู้เขียนใคร่ขออธิบายสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับการอ่านออกเสียงและการอ่านในใจ เพื่อให้ครูผู้สอนภาษาไทยระดับประถมศึกษามองเห็นขอบข่ายของการสอนและวิธีการสอนได้ชัดเจน พร้อมทั้งสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทักษะทางภาษาได้สะดวกและมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ดังนี้

1. การอ่านออกเสียงแบ่งได้ 3 แบบ ได้แก่
  - 1.1 การอ่านร้อยแก้ว
  - 1.2 การอ่านร้อยกรอง
  - 1.3 การอ่านทำนองเสนาะ
2. การอ่านในใจแบ่งได้ 7 แบบ ได้แก่
  - 2.1 การอ่านแบบค้นคว้าหาความรู้ เช่น อ่านตำรา
  - 2.2 การอ่านแบบจับใจความสำคัญ หรือหาสาระสำคัญของเรื่อง เช่น อ่านบทความ
  - 2.3 การอ่านแบบหารายละเอียดทุกตอน เช่น อ่านประวัติศาสตร์ อ่านลำดับเหตุการณ์
  - 2.4 การอ่านแบบหารายละเอียดทุกคำเพื่อการปฏิบัติ เช่น อ่านคู่มือการใช้เครื่องไฟฟ้า

อ่านวิธีการประกอบอาหาร

  - 2.5 อ่านแบบวิเคราะห์วิจารณ์เพื่อหาเหตุผล เช่น อ่านข่าวเหตุการณ์สำคัญ
  - 2.6 การอ่านแบบไตร่ตรองโดยใช้วิจารณญาณเพื่อหาข้อเท็จจริง ข้อดีข้อเสียสำหรับเลือกแนวทางปฏิบัติ เช่น อ่านโฆษณา
  - 2.7 การอ่านแบบคร่าว ๆ เพื่อสังเกตและจดจำ เช่น อ่านชื่อสถานที่ต่าง ๆ เมื่อเวลานั่งรถผ่านไป

กองทัพ เคลือบพานิชกุล (2542 : 93) และกรุณนันทน์ รัตนแสนวงษ์ (2548 : 29) กล่าวถึงประเภทการอ่านไว้สอดคล้องกันว่า การอ่านแบ่งตามวิธีอ่านได้ 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ การอ่านในใจ และการอ่านออกเสียง ซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. การอ่านในใจ คือการอ่านไม่ออกเสียงหรืออ่านเงียบ (Silent Reading) เวลาอ่านจะไม่ใช้อวัยวะที่ช่วยในการอ่านออกเสียงเคลื่อนไหวเลย คงใช้เฉพาะสายตาคาดไปบนตัวอักษร นัยน์ตาจับภาพแล้วส่งสัญญาณผ่านประสาทไปยังประสาทสมองให้รับรู้เพื่อจดจำและตีความต่าง ๆ ออกมาเป็นการอ่านที่ผู้อ่านมุ่งเก็บใจความสำคัญให้ถูกต้องและรวดเร็วว่าการอ่านออกเสียง

2. การอ่านออกเสียง เป็นการอ่านให้เกิดเสียงดัง (Sound Reading) คือ การเปล่งเสียงตามตัวอักษรถ้อยคำ และเครื่องหมายต่าง ๆ ออกมาให้ถูกต้องชัดถ้อยชัดคำ และเป็นที่น่าสนใจแก่ผู้ฟังและสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจความหมายได้อย่างถูกต้อง การอ่านออกเสียงนี้ผู้อ่านจะต้องอาศัยการทำงานที่สัมพันธ์กันระหว่างสมอง สายตา และอวัยวะในการออกเสียงไปพร้อม ๆ กันด้วย กล่าวคือ ผู้อ่านจะต้องใช้สายตากวาดบนไปบนตัวอักษรครั้งละหนึ่งวรรคและต้องแบ่งใจความไว้แปลงความคิดเป็นเสียง แล้วจึงเปล่งเสียงออกมาให้ตรงตามความหมายของถ้อยคำ

กล่าวโดยสรุปว่าการอ่านทั้ง 2 ประเภท คือ การอ่านออกเสียงและการอ่านในใจมีความสำคัญต่อการอ่านอย่างมาก การเลือกการอ่านในใจหรือการอ่านออกเสียงว่าเมื่อใดเหมาะสมที่จะอ่านในใจและเมื่อใดเหมาะสมที่จะอ่านออกเสียงและได้ประโยชน์ควรพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ในการอ่านเป็นจุดสำคัญ

การอ่านจับใจความ

การอ่านจับใจความเป็นทักษะที่มีความสำคัญในการเรียนเพราะเป็นทักษะพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ได้มีนักการศึกษาหลายท่านกล่าวถึงความหมายของการอ่านจับใจความดังนี้

ไพฑูริย์ สีนลาร์ตัน และคณะ (2553 : 66) กล่าวถึงความหมายของการอ่านจับใจความว่าการเพื่อจับใจความ หมายถึง การอ่านเพื่อเก็บสาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน เช่น เก็บจุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่อง เก็บเนื้อเรื่องที่สำคัญ เก็บความรู้หรือข้อมูลที่นำเสนอ ตลอดจนแนวความคิดหรือทัศนคติของผู้เขียน

แววมยุรา เหมือนนิล (2541 : 12) กล่าวถึงความหมายของการอ่านจับใจความว่า การอ่านจับใจความ คือ การอ่านที่มุ่งค้นหาสาระของเรื่องนี้หรือของหนังสือแต่ละเล่มว่าคืออะไร ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน ดังนี้ 1) ส่วนที่เป็นใจความสำคัญ และ 2) ส่วนที่ขยายใจความสำคัญหรือส่วนประกอบเพื่อให้เรื่องชัดเจนยิ่งขึ้น ในกรณี เรื่องที่อ่านมีย่อหน้าเดียว ในย่อหน้านั้นมีใจความสำคัญ หรือส่วนประกอบ ซึ่งอาจมีได้หลายประเด็น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2551 : 1) ได้กล่าวถึงความหมายของการจับใจความว่า การอ่านเพื่อจับใจความ หมายถึง การอ่านเพื่อเก็บสาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน เช่น เก็บจุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่อง เก็บเนื้อเรื่องที่สำคัญ เก็บความรู้หรือข้อมูลที่นำเสนอ ตลอดจนแนวความคิดหรือทัศนคติของผู้เขียน

แววมยุรา เหมือนนิล (2551 : 17) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านจับใจความว่า การอ่านจับใจความเป็นความเข้าใจเรื่องที่อ่านระดับต้น และเป็นพื้นฐานสำคัญมากสำหรับการอ่านระดับสูงต่อไป เช่น ถ้านักเรียนจับใจความเรื่องที่อ่านไม่ได้ คือ ไม่รู้เรื่อง ก็คงไม่สามารถอ่านเพื่อวิจารณ์ว่าเรื่องนั้นดีหรือไม่ดีได้เลย

สุปราณี พัดทอง (2552 : 65) กล่าวถึง ความหมายของคำว่าอ่านจับใจความ ว่าหมายถึง ความคิดสำคัญอันเป็นแก่นหรือหัวใจของเรื่อง ที่ผู้เขียนมุ่งสื่อมาให้ผู้อ่าน ได้รับทราบ ซึ่งอาจเป็น ข้อเท็จจริง ความคิดเห็นหรืออย่างไรอย่างหนึ่งก็ได้

พนิตนันท์ บุญพามี (2542 : 78) กล่าวถึงการอ่านจับใจความว่าสามารถจำแนกได้ 2 ลักษณะ คือ การอ่านโดยละเอียด คือ การอ่านเพื่อเก็บความที่เป็นสาระประเด็นต่าง ๆ อย่างละเอียดตลอดเรื่อง สามารถรับรู้ทำความเข้าใจเรื่องได้อย่างกระจ่างแจ้ง ในขณะที่ลักษณะที่สอง คือ การอ่านโดยสรุป คือ การอ่านเก็บความเฉพาะที่เป็นประเด็นสำคัญของเรื่อง ผู้อ่านสามารถรับรู้ทำความเข้าใจเนื้อหาสำคัญของเรื่องได้

ธิดา โมสิกรัตน์ และนภลัย สุวรรณธาดา (2551 : 569) กล่าวถึงประเภทการอ่านจับใจความว่ามี 2 แบบ คือ

1. การอ่านจับใจความรวมเป็นการอ่านอย่างรวดเร็วเพื่อสำรวจว่า ใจความสำคัญของเรื่องนั้นมีลักษณะหรือจุดมุ่งหมายอย่างไร รายละเอียดของเนื้อหาความสัมพันธ์กันอย่างไร หนังสือเล่มนั้นมีคุณค่าที่จะเสียเวลาอ่านอย่างละเอียดหรือไม่ และควรจะซื้อ หรือยืมหนังสือเล่มนั้นหรือไม่ การอ่านจับใจความรวมเป็นขั้นการอ่านขั้นต้นที่จะเลือกอ่านหนังสือเล่มนั้นต่อไปวิธีการอ่าน คือ การดูและสังเกตรูปเล่มหนังสือ ส่วนประกอบต่าง ๆ ของหนังสือเพื่อดูว่าเป็นหนังสือแนวใด น่าสนใจเพียงใด ต่อจากนั้นก็ตรวจสอบดูสารบัญ ดูหัวข้อใหญ่ หัวข้อย่อยอย่างคร่าว ๆ เพื่อมองดูการลำดับเนื้อหาว่าจะดำเนินไปสู่จุดหมายปลายทางอย่างไร มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างไร และโครงสร้างส่วนรวมของหนังสือชี้ให้เห็นว่าเป็นหนังสือที่มีสาระตรงตามที่เราต้องการ เมื่อพิจารณาส่วนต่าง ๆ ของหนังสือดูแล้วเราก็จะสรุปความคิดเห็นได้ว่า หนังสือเล่มนั้นมีลักษณะอย่างไร มีจุดมุ่งหมายอย่างไร และเรื่องใด น่าสนใจเป็นพิเศษ การอ่านจับใจความรวม เป็นวิธีการอ่านที่เรามักใช้ในการเลือกหนังสือวิชาการ หนังสือสารคดีต่าง ๆ อาทิ สารคดีท่องเที่ยว สารคดีชีวประวัติ จดหมายเหตุ หรือบันเทิงความทรงจำ เป็นต้น

2. การอ่านจับใจความสำคัญ เป็นการอ่านแล้วสรุปใจความสำคัญ หรือข้อความที่สำคัญ ด้วยการจดบันทึกย่อ หรือจดจำไว้ในสมอง หรือด้วยการขีดเส้นใต้ไว้ในหนังสือนั้น ใจความสำคัญที่ผู้อ่านได้รับ อาจมีหลายลักษณะตามแต่จะต้องการ เช่น เป็นสาระสำคัญของเนื้อเรื่อง เป็นความรู้หรือข้อมูลที่ผู้อ่านสนใจ เป็นแนวคิดหรือทรรศนะของผู้เขียน หรือจุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่อง อย่างไรก็ตาม การอ่านจับใจความสำคัญจะเป็นพื้นฐานสำคัญที่ทำให้ผู้อ่านสามารถแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์ หรือวิเคราะห์งานเขียนเป็นส่วน ๆ ได้อย่างถ่องแท้ รวมทั้งยังทำให้ผู้อ่านสนใจศึกษาเรื่องนั้นเป็นพิเศษ ถ้าผู้อ่านมีความสนใจในเรื่องทำนองนั้นมาก่อนแล้ว

สนิท ศัตโยภาส (2552 : 108) กล่าวถึงความหมายของการอ่านจับใจความว่าการอ่านจับใจความหมายถึงการอ่านที่ผู้อ่านมุ่งจับสาระสำคัญของข้อความหรือเรื่องราวที่อ่านให้ได้ การอ่านแบบนี้มักใช้กับการอ่านงานประเภทข่าว สารคดี บทความ นิทาน เรื่องสั้น และนวนิยาย เป็นต้น

จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และบาทัน อิ่มสำราญ (2548: 42) กล่าวถึงความหมายของการอ่านจับใจความว่า การอ่านจับใจความหมายถึงการจับประเด็นหลัก หรือสาระสำคัญของเรื่องที่อ่านว่าผู้เขียนต้องการส่งสารหรือให้ข้อคิดเห็นอะไรเป็นสำคัญ

กล่าวโดยสรุปได้ว่าการอ่านจับใจความ หมายถึง การทำความเข้าใจกับเรื่องที่อ่าน สามารถจับประเด็นของเรื่อง แปลความหมายของเรื่องที่อ่าน เข้าใจจุดมุ่งหมายของเรื่องตลอดจนแนวความคิดหรือทัศนคติสำคัญในเรื่องนั้น ๆ ซึ่งอาจเป็นข้อเท็จจริงหรือความคิดเห็นอย่างใดอย่างหนึ่ง แล้วนำมาเป็นความเข้าใจของผู้อ่านสามารถนำไปถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้ นอกจากนี้การอ่านจับใจความสำคัญมีความสำคัญต่อผู้อ่านมาก เพราะเป็นเครื่องมือสำคัญของนักเรียนและบุคคลทั่วไป ในการแสวงหาความรู้ ถ้าผู้อ่านไม่สามารถจับใจความสำคัญได้จะไม่สามารถจับประเด็นหลักของเรื่องนั้น ๆ ได้ อย่างไรก็ตามครูผู้สอนย่อมมีบทบาทสำคัญในการฝึกทักษะการอ่านและเป็นผู้นำในการใช้ทักษะการอ่านและเป็นผู้นำในการใช้ทักษะการอ่านด้านจับใจความประเมินความก้าวหน้าในการเรียนการสอน ผู้เรียนสามารถอ่านจับใจความส่วนรวมและการอ่านจับใจความสำคัญได้ ดังนั้นผู้เรียนควรทำความเข้าใจให้ชัดเจนเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการอ่านจับใจความที่ดีและตรงกับความต้องการต่อไป

การประเมินผลการอ่าน

การอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ถือเป็นความสามารถหลักที่สำคัญซึ่งจำเป็นต้องปลูกฝังและพัฒนาให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนด้วยกระบวนการจัดการศึกษาตามหลักสูตร ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ขณะเดียวกันก็จำเป็นต้องตรวจสอบว่า ความสามารถดังกล่าวเกิดขึ้นแล้วหรือยัง เนื่องจากการพัฒนาความสามารถด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาตามลำดับอย่างต่อเนื่อง ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือกิจกรรมต่าง ๆ กระบวนการตรวจสอบความก้าวหน้าที่เกิดขึ้นทั้งความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติ จะดำเนินการไปด้วยกันในกระบวนการ การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน เป็นการประเมินศักยภาพของผู้เรียนในการอ่านจากหนังสือ ตำราเรียน เอกสาร และสื่อต่าง ๆ เพื่อหาและหรือเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ความสุนทรีย์ และประยุกต์ใช้ แล้วนำเนื้อหาสาระที่อ่านมาคิดวิเคราะห์ นำไปสู่การแสดงความคิดเห็น การสังเคราะห์ สร้างสรรค์ การแก้ปัญหาในเรื่องต่าง ๆ และถ่ายทอดความคิดนั้นด้วยการเขียนที่มีสำนวนภาษาถูกต้อง มีเหตุผลและลำดับขั้นตอนในการนำเสนอ สามารถสร้างความเข้าใจแก่ผู้อ่านได้อย่างชัดเจนตามระดับความสามารถในแต่ละระดับชั้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553:27)

กระทรวงศึกษาธิการ (2553 : 28 - 29) กำหนดไว้ว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอาศัยอยู่บนพื้นฐานสองประการ คือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

1. การประเมินระดับชั้นเรียน เป็นการวัดและประเมินที่อยู่ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนดำเนินการเป็นปกติและสม่ำเสมอในการจัดการเรียนการสอน ใช้เทคนิคประเมินอย่างหลากหลาย เช่น ชักถาม สังเกต ตรวจสอบบ้าน ฯลฯ การประเมินระดับชั้นเรียนเป็นการตรวจสอบถึงความก้าวหน้าในการเรียนรู้และเป็นข้อมูลให้ผู้สอนใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน

2. การประเมินระดับสถานศึกษา เป็นการตรวจสอบผลการเรียนของผู้เรียนเป็นรายปี/รายภาค ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และเป็นการประเมินเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาว่า ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเป้าหมายหรือไม่ รวมทั้งสามารถนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับชาติและเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อปรับปรุงนโยบาย หลักสูตร

3. การประเมินระดับเขตพื้นที่ เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา

4. การประเมินระดับชาติ เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียน สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการประเมิน ผลจากการประเมินใช้เป็นข้อมูลเทียบเคียงคุณภาพการศึกษาในระดับต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้วางแผนยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา

การวัดและประเมินผลทั้ง 4 ระดับ ได้แก่ การประเมินระดับชั้นเรียน การประเมินสถานศึกษา การประเมินระดับเขตพื้นที่ และการประเมินระดับชาติเป็นการทดสอบผลจากการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู เพื่อนำผลที่ได้ไปปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน พัฒนาการเรียน ปรับปรุงนโยบายและหลักสูตรต่อไป

บริบทของโรงเรียนอนุบาลเพชรบุรี

โรงเรียนอนุบาลเพชรบุรี เป็นโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดเพชรบุรี และเป็นศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งอยู่ เลขที่ 2 หลังศาลากลางจังหวัดเพชรบุรี ตำบลคลองกระแชง อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี มีพื้นที่ 5 ไร่ 1 งาน 38 ตารางวา มีอาณาเขตติดต่อ ทิศเหนือติดต่อสนามเทนนิส หลังศาลากลางจังหวัดเพชรบุรี ทิศใต้ติดต่อบ้านพักผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ทิศตะวันออกติดต่อดนหน้าโรงเรียน มีบ้านพักอัยการ ทิศตะวันตกติดต่อโรงเรียนราษฎร์วิทยา และวัดชีสระอินทร์ เปิดทำการสอนสองระดับ คือ ระดับปฐมวัย ทำการสอนชั้นอนุบาลปีที่ 1-อนุบาลปีที่ 2 เพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่นักเรียนด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคมและสติปัญญา ระดับประถมศึกษา จัดการศึกษาโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งยึดหลักสูตรแกนกลางและส่วนที่สนองความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ตามธรรมชาติของกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทำการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จัดการศึกษามุ่งให้นักเรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขและมีคุณลักษณะเป็นคนดี คนเก่งและมีความสุขตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

โรงเรียนอนุบาลเพชรบุรี ได้รับการคัดเลือกเป็นโรงเรียนผู้นำการเปลี่ยนแปลง 1 ใน 600 โรงเรียนแรก ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการปฏิรูประบบบริหารและการจัดการศึกษา ให้บรรลุผลตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 หรือที่เรียกว่า โรงเรียนประเภทที่ 1 ตามกฎกระทรวง จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องบริหารจัดการสนองแนวทางการกระจายอำนาจทางการศึกษา เน้นกระจายอำนาจให้แก่ บุคลากรในสถานศึกษาและให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทุกชั้นตอน การกระจายอำนาจให้แก่สถานศึกษา ทำให้มีอิสระคล่องตัว มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังได้รับความไว้วางใจจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลจังหวัด เป็นผู้นำในการจัดตั้งกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาระดับจังหวัด ในระดับปฐมวัยและระดับประถมศึกษา เพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษา เป็นฐานพัฒนาการเรียนรู้ที่หลากหลายและทันสมัย เป็นเครือข่ายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน พัฒนา

คุณภาพผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาในสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ตลอดจนเป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของบุคลากรในและนอกเขตพื้นที่การศึกษาภายในจังหวัด ซึ่งเป็นภารกิจสำคัญที่ผู้บริหารโรงเรียนและคณะครู โรงเรียนอนุบาลเพชรบุรี จะต้องร่วมมือร่วมใจผลักดัน ให้ภารกิจนี้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้และได้รับมอบหมายภารกิจสำคัญจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการที่มีความมุ่งมั่นต่อการยกระดับโรงเรียนชั้นนำที่มีความพร้อมสู่โรงเรียนดีมีมาตรฐานสากล โดยมีเป้าหมายที่สำคัญกล่าว คือ บริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ (Quality System Management) จัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล (World-Class Standard) ผู้เรียนมีศักยภาพเป็นพลโลก (World Citizen) ได้แก่ เป็นเลิศทางวิชาการ สื่อสาร 2 ภาษา ถิ่นน้ำทางความคิด ผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ ร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคม

โรงเรียนอนุบาลเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ปัจจุบัน โรงเรียนอนุบาลเพชรบุรี จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เขตบริการของโรงเรียนอยู่ในชุมชนศิระอินทร์ แต่นักเรียนที่เข้ามาศึกษาในโรงเรียนมาจากทุกอำเภอในจังหวัดเพชรบุรี โรงเรียนจะเปิดรับสมัครเฉพาะชั้นอนุบาลปีที่ 1 ส่วนชั้นอื่น ๆ จะรับเพิ่มเติมโดยมีการย้ายมาจากโรงเรียนอื่น ๆ ตามจำนวนนักเรียนที่ขาดและสามารถรับเพิ่มเติมได้ ซึ่งปัจจุบัน โรงเรียนอนุบาลเพชรบุรี เปิดสอนระดับอนุบาลปีที่ 1 ถึง 2 สายชั้นละ 5 ห้องเรียน (รวมห้องเรียนสองภาษา : English Program (EP.)) สายชั้นละ 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนห้องเรียนละไม่เกิน 50 คน ยกเว้น EP. ห้องเรียนละ 25 คน รวมจำนวนนักเรียนปฐมวัย ทั้งหมด 340 คน มีห้องเรียน 10 ห้องเรียน และระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 สายชั้นละ 5 ห้องเรียน (รวมห้องเรียนสองภาษา : EP. สายชั้นละ 1 ห้องเรียน) จำนวนนักเรียนห้องเรียนละไม่เกิน 50 คน ยกเว้น EP. ห้องเรียนละ 30 คน รวมจำนวนนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1-6 ทั้งหมด 1,287 คน มีห้องเรียน 30 ห้องเรียน รวมห้องเรียนทั้งหมด 40 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งหมด 1,627 คน (ข้อมูลจำนวนนักเรียน ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2559)

ในการรับสมัครนักเรียน เนื่องจากโรงเรียนที่เปิดการเรียนการสอนตั้งแต่อนุบาล และประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 สพฐ. โดยเฉพาะในชั้นอนุบาล มีนักเรียน ซึ่งผู้ปกครองพามาสมัครเข้าเรียนมากกว่าจำนวนที่โรงเรียนสามารถรับได้ โรงเรียนต้องใช้วิธีการจับฉลาก เกิดปัญหาเด็กนักเรียนบางส่วนไม่สามารถเข้าเรียนได้ อีกทั้งโรงเรียนเป็นที่ยอมรับของชุมชน จึงทำให้จำนวนนักเรียนทั้งในระดับอนุบาลและประถมศึกษา มีจำนวนมากขึ้น มีผลทำให้อัตราครูต่อเด็กนักเรียนไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด อีกทั้ง ยังมีนักเรียนที่มีปัญหาทางครอบครัว ปัญหาเศรษฐกิจ ประมาณร้อยละ 3 ในด้านการติดต่อสื่อสารทางราชการ

ด้วยระบบ e-office กับเขตพื้นที่การศึกษา สามารถสื่อสารได้รวดเร็วขึ้น เนื่องจากโรงเรียนปรับปรุงได้ พัฒนาระบบ internet ให้สมบูรณ์ขึ้นเรื่อย ๆ ทันกับสถานการณ์ปัจจุบัน

ด้านการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนอนุบาลเพชรบุรี เป็นโรงเรียนแกนนำหลักสูตร ทำเรื่องหลักสูตรตั้งแต่ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนได้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องโดยใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จนถึงปัจจุบัน รวมทั้งการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภายใต้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ปีการศึกษา 2555 พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับหลักสูตรมาตรฐานสู่สากล ในด้านการใช้สื่อ ทุกห้องเรียนมีคอมพิวเตอร์ที่สามารถใช้ internet เป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อค้นคว้าหาความรู้ ข่าวสารต่าง ๆ ได้ แต่การผลิตสื่อ e-learning สำหรับใช้ในการเรียนการสอนของครูยังมีน้อย เนื่องจากครุขาดทักษะในการผลิตสื่อในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เน้น ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษ ปัญหาที่ควรแก้ไขมากที่สุด ได้แก่ กลุ่มสาระคณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษ ซึ่งในปีการศึกษาที่ผ่านมา โรงเรียนได้จัดหาบุคลากรในท้องถิ่นที่มีความรู้ความสามารถในการสอนคณิตศาสตร์ มาใช้เทคนิคการคิดแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ และจัดหาครูต่างประเทศมาสอนให้แก่แก่นักเรียนทุกชั้น

จากผลของการประเมินตนเองพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในกลุ่มสาระคณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษดีขึ้น

แนวทางในการแก้ปัญหา

1. จัดประชุมปฏิบัติการ ผลิตสื่อ e-learning
2. จัดให้คณะครู ได้ศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา
3. ส่งเสริมการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน

ปรัชญา (Philosophy)

รักเรียน เพียรทำดี มีมารยาท สะอาดใจกาย มุ่งหมายพัฒนา

วิสัยทัศน์ (Vision)

โรงเรียนอนุบาลเพชรบุรี โรงเรียนคุณภาพตามมาตรฐานสากล

พันธกิจ (Mission)

1. พัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนตามมาตรฐานสากล มุ่งเน้น เก่ง ดี มีสุขภาวะ
2. พัฒนาคุณภาพครู เป็นครูมืออาชีพ
3. พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการทั้งระบบ

เป้าประสงค์ (Goals)

นักเรียนมีศักยภาพตามมาตรฐานสากล บนพื้นฐานความเป็นไทย

เป้าประสงค์ย่อย

1. ยกระดับคุณภาพนักเรียน ได้มาตรฐานสากล เป็นเลิศทางวิชาการ สื่อสาร ได้อย่างน้อย สองภาษา ลำนำทางความคิด ผลงานอย่างสร้างสรรค์ ร่วมกันรับผิดชอบกับสังคมโลก
2. ปลุกฝังให้นักเรียนทุกคนมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์
3. ส่งเสริมนักเรียนทุกคนให้มีสุขภาพที่สมบูรณ์
4. พัฒนากระบวนการจัดการศึกษาเทียบเคียงมาตรฐานสากล
5. ผู้บริหาร ครู มีศักยภาพและสมรรถนะต่อการจัดการศึกษาตามมาตรฐานสากล
6. สถานศึกษามีปัจจัยสนับสนุน การบริหารจัดการ โรงเรียนมาตรฐานสากล

จุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

1. เพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 5 กลุ่มสาระวิชาหลัก ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา และภาษาอังกฤษ เพิ่มขึ้นอย่างน้อย ร้อยละ 4
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทุกคน อ่านออก เขียนได้
3. เพิ่มศักยภาพนักเรียนในด้านภาษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาสู่มาตรฐานสากล
4. นักเรียนทุกคนมีความสำนึกในความรักชาติ มีมารยาทงามตามแบบไทย
5. ส่งเสริม สนับสนุน จัดกิจกรรมด้านพลานามัย เพื่อ สุขภาพกาย สุขภาพจิต ที่สมบูรณ์
6. นักเรียนทุกคนเข้าถึง โอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและศึกษาต่อ
7. ส่งเสริมการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
8. นักเรียน ครู และสถานศึกษา ได้รับการพัฒนาเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน และมาตรฐานสากล
9. สถานศึกษาผ่านการรับรองมาตรฐานการศึกษา มีระบบประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็ง และผ่านการรับรองจากการประเมินคุณภาพภายนอก

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ดารารวรรณ พึ่งประสพ (2556 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่มีตัวการ์นต์ โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ดัชนีประสิทธิผลของการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่มีตัวการ์นต์

โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เท่ากับ 0.7970 แสดงว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 79.70

ดุสิต เรืองศิลป์ (2555 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านและเขียน อักษรนำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่าดัชนีประสิทธิผลของการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านและเขียนอักษรนำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีค่าเท่ากับ 0.7774 แสดงว่า นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.7774 หรือคิดเป็นร้อยละ 77.74

นวลใจ หงส์ผาแก้ว (2554 : 102 - 103) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโคกกลาง จำนวน 15 คน พบว่า ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ระหว่างกระบวนการต่อหลังกระบวนการมีค่าเท่ากับ 83.44/81.73 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้และดัชนีประสิทธิผลของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์มีค่าเท่ากับ 0.5772 คิดเป็นร้อยละ 57.72 คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนของนักเรียนที่เรียน โดยใช้แบบฝึกพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ สูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คะแนนเฉลี่ยของความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.00 - 4.53 อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

พนมวัลย์ คงสำรวย (2553 : 66 - 67) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนนิคมสร้างตนเอง 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 32 คนพบว่า ชุดฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 85.00/84.26 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ 80/80 นักเรียนที่เรียนด้วยชุดฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ภรินทร วารินกฤษ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบฝึกพัฒนาทักษะกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านและเขียนสะกดคำยากชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า ดัชนีประสิทธิผลของการเรียนด้วยแบบฝึกพัฒนาทักษะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านและเขียนสะกดคำยาก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเท่ากับ 0.7626 แสดงว่า นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 76.26

แก้วตา ไชยภักดี (2553 : 54-79) ได้ศึกษาการจัดทำและการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่ายกับโรงเรียนทั่วไปของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี พบว่า สภาพปัญหาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

ในโรงเรียนนำร่องและโรงเรียนเครือข่าย โดยภาพรวมและรายชั้นตอนทุกชั้นตอนสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหาการจัดการจัดหาหลักสูตรสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย และรายชั้นตอนพบว่าปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนนำร่องและโรงเรียนเครือข่าย โดยภาพรวมและรายด้านสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหาโดยภาพรวมและรายด้าน พบว่าปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง สภาพและปัญหาการจัดการจัดหาหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนทั่วไป โดยภาพรวมและรายชั้นตอน พบว่า สภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย และรายชั้นตอนปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนทั่วไป โดยภาพรวม และรายด้านทุกด้าน พบว่า สภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหาโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน พบว่า ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบสภาพการจัดการและการใช้หลักสูตรสถานศึกษาระหว่างโรงเรียน นำร่อง และโรงเรียนเครือข่าย กับโรงเรียนทั่วไป ในภาพรวมรายชั้นตอนทุกชั้นตอน และรายด้านทุกด้าน มีความแตกต่างกัน ผลการเปรียบเทียบปัญหาการจัดการและการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนนำร่องและโรงเรียนเครือข่ายกับโรงเรียนทั่วไป ในภาพรวมรายชั้นตอนทุกชั้นตอน และรายด้านทุกด้าน มีความแตกต่างกัน ปัญหาที่พบมากและแนวทางแก้ปัญหาคือ ปัญหาการจัดการจัดหาหลักสูตรสถานศึกษา เรียงตามลำดับความถี่ 3 ลำดับแรกคือ ปัญหาการขาดบุคลากรที่มีความรู้ในการจัดทำสาระของหลักสูตร มีแนวทางแก้ปัญหาคือ จัดอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดทำสาระของหลักสูตร โดยเชิญวิทยากรมาให้คำแนะนำ ปัญหาที่คณะกรรมการสถานศึกษาไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการจัดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา มีแนวทางแก้ปัญหาคือ โรงเรียนควรประชาสัมพันธ์ ชี้แจง และทำความเข้าใจให้คณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงาน องค์กรในชุมชนทุกฝ่ายได้รับทราบ เพื่อประสานขอความร่วมมือ ปัญหาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาขาดการดูแลรักษา ทำให้มีสภาพเสื่อมโทรม มีแนวทางแก้ปัญหาคือ มอบหมายหน้าที่ให้มีผู้รับผิดชอบในการดูแลรักษาแหล่งเรียนรู้ที่ชัดเจน ปัญหาที่พบและแนวทางแก้ปัญหาคือ การใช้หลักสูตรสถานศึกษา ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ครูขาดเทคนิคการสอนที่หลากหลาย มีแนวทางแก้ไขปัญหาคือ โรงเรียนควรอบรมเชิงปฏิบัติการให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ปัญหาที่พบคือ ขาดแคลนสื่อเทคโนโลยี ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ปัญหาที่พบมากที่สุด ครูขาดเครื่องมือที่มีมาตรฐานในการวัดผลประเมินผล มีแนวทางแก้ไขปัญหาคือ โรงเรียนควรอบรมเชิงปฏิบัติการให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการวัดและประเมินผล

สุดาวรรณ ช่อตรง (2553 : 61-79) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เน้นความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้การบูรณาการวรรณกรรมพื้นบ้าน พบว่า ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นความสามารถด้านการคิดอย่างมี

วิจารณ์ญาณโดยใช้การบูรณาการวรรณกรรมพื้นบ้าน มีขั้นตอน 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ชี้นำเป็นการนำเสนอประเด็นสถานการณ์โดยใช้วรรณกรรมพื้นบ้านที่เหมาะสมกับวัย พบว่าทำให้นักเรียนได้ฝึกการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณตามขั้นตอนการฝึกคิดจนเกิดความเข้าใจ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนเกิดความพร้อมในการเรียนรู้ ขั้นที่ 2 ชี้นสอน ประกอบด้วยกิจกรรมการฝึกคิดรายบุคคล การคิดในกลุ่มย่อย และกิจกรรมการเสนอผลการคิดของตนเองและกลุ่มย่อยต่อกลุ่มใหญ่ ซึ่งทำให้นักเรียนมีความสุขกับการเรียน มีความสนใจกระตือรือร้นในการเรียนสนุกสนาน กล่าวคิด กล่าวพูด และกล้าแสดงออก และขั้นที่ 3 ชี้นสรุป เป็นการประเมินวิธีการคิดของนักเรียนว่าบรรลุตามกระบวนการที่กำหนดไว้เพียงใด

เรืองรัตน์ โคสะสุ (2551 : 92 - 93) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านนาเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุบลราชธานี เขต 1 จำนวน 30 คน ผลการวิจัยพบว่า ชุดฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ 82.08/83.92 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ 80/80 นักเรียนที่เรียนด้วยชุดฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จักรเพชร สุริยะกมล (2551 : 76 - 80) ได้ศึกษาผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ KWL และวิธีการเรียนรู้แบบ Synectics ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ KWL และกลุ่มที่เรียนรู้แบบ Synectics มีความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบ KWL และกลุ่มที่เรียนรู้แบบ Synectics มีความสามารถในการคิดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกัน

พวงเพ็ญ พาสุริยันธ์ (2551 : 51) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ด้วยการกระตุ้นจินตนาการ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนางายวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 2 ปีการศึกษา 2550 นักเรียน 15 คน ผลการเปรียบเทียบผลการเขียนเชิงสร้างสรรค์ด้วยการกระตุ้นจินตนาการ ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ด้วยการกระตุ้นจินตนาการในภาพรวมปรากฏว่า หลังใช้ชุดกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16.46 ก่อนใช้กิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.50 เมื่อนำมาเปรียบเทียบกันพบว่า ผลการเขียนเชิงสร้างสรรค์มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่านักเรียนมีความคิดเห็นต่อชุดกิจกรรมพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66

สัมพันธ์ ญาณสุธี (2551 : 57-65) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมในงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก โดยวิธีการเสริมพลังอำนาจ ผลการวิจัย พบว่า แนวทางการมีส่วนร่วมในงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก โดยวิธีการเสริมพลังอำนาจ มีความเหมาะสม และเป็นไปได้ในการนำไปใช้ 10 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ให้ความชัดเจนในหน้าที่ความรับผิดชอบ 2) มอบหมายอำนาจหน้าที่ให้แก่ผู้ปฏิบัติงานตามขอบข่ายการทำงาน ร่วมกันกำหนดเป้าหมายและภารกิจขององค์กร 3) กำหนดมาตรฐานการทำงาน และองค์กรต้องให้การสนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานไปถึงมาตรฐานที่ตั้งไว้ 4) การฝึกอบรมและการพัฒนา โดยให้โอกาสผู้ปฏิบัติงานได้พัฒนาตนเอง ได้ทำงานตามความสนใจ และตามความสามารถ 5) การให้ความรู้ และสารสนเทศ เกี่ยวกับองค์กรที่จำเป็นต่อการตัดสินใจในการทำงานอย่างถูกต้องชัดเจน 6) การให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการทำงาน 7) ให้การยกย่องยอมรับในผลสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการทำงาน 8) ให้ความไว้วางใจในการทำงาน โดยให้อิสระในการตัดสินใจ 9) ยอมรับข้อผิดพลาด โดยผู้บริหารพร้อมที่จะยอมรับความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นจากการทำงาน 10) ให้เกียรติเคารพต่อการตัดสินใจของผู้ปฏิบัติงาน

ประภาพร ศรีมสูงเนิน (2551 : 66) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยวิธีสอนที่ใช้เทคนิคปฏิบัติการตอบสนองร่วมกับแผนที่ความคิด ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนคลองโพธิ์วิทยาสีห์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำนวน 23 คน พบว่า นักเรียนมีคะแนนความก้าวหน้าเท่ากับ 6.57 เบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.44 และความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทัศนัย ไพรี (2550 : 71-72) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้ภาพการ์ตูนประกอบการสอน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดหนองม่วง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 นักเรียนกลุ่มควบคุม 25 คน กลุ่มทดลอง 25 คน พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภาพการ์ตูนประกอบการสอน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้ภาพการ์ตูนประกอบการสอนสูงกว่าการสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ การเรียนโดยใช้ภาพการ์ตูนประกอบการสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

วัลย์พร ศุภกะ (2550 : 75) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้ชุดฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลลพบุรี พบว่า ประสิทธิภาพชุดฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ E_1/E_2 เท่ากับ 88.83/85.90 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ชุดฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยรวมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุวรรณรัตน์ ใจเจริญ (2550 : 56-74) ได้ศึกษาการนำเสนอกลยุทธ์การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่นของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุทัยธานี พบว่า กลยุทธ์การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมี 4 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) การส่งเสริมให้โรงเรียนจัดทำนโยบายให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการสร้างหลักสูตรการนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินผลหลักสูตร 2) เร่งรัดให้จัดทำฐานข้อมูลแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา 3) จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์สื่อสารระหว่างโรงเรียนและชุมชนอย่างต่อเนื่อง และ 4) พัฒนาครูและบุคลากรของชุมชนในเรื่องการจัดทำหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น

สุกจิตร คงสุวรรณ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการจัดเรียนรู้และแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตรฐานตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลศรีวิไล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า แผนการจัดเรียนรู้และแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตรฐานตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.56/89.16 และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.80 หมายความว่าผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 80

วิไลวรรณ ธานี (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดฝึกทักษะการเขียนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ชุดฝึกทักษะการเขียนภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.82/84.66 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้ หลังจากการใช้ชุดฝึกทักษะการเขียนภาษาไทยแล้ว นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนภาษาไทยสูงกว่าก่อนใช้ชุดฝึกทักษะการเขียนภาษาไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

นิพล ทองคำดี (2549) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนภาษาไทย เรื่องมาตราตัวสะกดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนจตุคามราษฎร์วิทยา อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะการเขียนภาษาไทย เรื่อง มาตราตัวสะกด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.22/88.75 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนภาษาไทย เรื่อง มาตราตัวสะกด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ชฤตภณ สุวรรณรักษ์ (2549 : 35-37) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบฝึกการออกเสียงคำควบกล้ำสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดพุทธบูชา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนพุทธบูชา จำนวน 40 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จำนวน 1 ห้องเรียน ใช้แบบการวิจัยเชิงทดลองแบบ One group pretest-posttest design ใช้ระยะเวลาในการทดลอง จำนวน 15 ชั่วโมง ผลการวิจัยพบว่าความสามารถในการออกเสียง คำควบกล้ำของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง หลังจากการใช้แบบฝึกพบว่าดีกว่าก่อนการใช้แบบฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการวิจัยที่ได้นี้สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้เนื่องจากการใช้แบบฝึกการออกเสียงคำควบกล้ำที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้นทำให้นักเรียนได้ฝึกออกเสียงบ่อยๆ และมีขั้นตอนการฝึกจากง่ายไปหายาก จนกระทั่งนักเรียนเกิดความเคยชิน และสามารถออกเสียงคำควบกล้ำได้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น

เพ็ญศรี สุขเทวี (2548 : 69-71) ได้ศึกษาการสร้างแบบฝึกพัฒนาการอ่านคำควบกล้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า แบบฝึกพัฒนาการอ่านคำควบกล้ำสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชุดที่ 1 และชุดที่ 2 มีประสิทธิภาพที่ 93.33/93.33 ส่วนชุดที่ 3 มีประสิทธิภาพที่ 86.67/83.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 และจากผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่านออกเสียง คำควบกล้ำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการใช้แบบฝึกทั้ง 3 ชุด พบว่า คะแนนก่อนและหลังการฝึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชัชฎาภรณ์ อักษรศิษฐ์ (2552 : 59-61) ได้ศึกษา การพัฒนาทักษะการอ่าน เขียน ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แบบฝึกพัฒนาความคิด ผลการศึกษาพบว่า หลังจากการใช้แบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ดัชนีประสิทธิผลการทางการอ่าน เขียน ภาษาไทยโดยใช้แบบฝึกพัฒนาความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเท่ากับ 0.66 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่าหลังการใช้แบบฝึกพัฒนาความคิดอยู่ในระดับสูงกว่าก่อนใช้แบบฝึกพัฒนาความคิด มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สุริยา เฟ็งลี (2552 : 48-51) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบจิกซอว์ (Jigsaw) พบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบจิกซอว์ (Jigsaw) ที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.84/82.60 และมีดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบจิกซอว์ (Jigsaw) เท่ากับ 0.5966 แสดงว่า นักเรียนมีความรู้ก้าวหน้าในการเรียนร้อยละ 59.66 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบจิกซอว์ (Jigsaw) อยู่ในระดับมากที่สุด โดยสรุปแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบจิกซอว์ (Jigsaw) มีประสิทธิภาพ

และประสิทธิผลเหมาะสม สามารถนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพจะช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

รสริน สงครามสี (2554 : 63-67) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD เรื่อง อักษรควบและอักษรนำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD เรื่อง อักษรควบและอักษรนำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.02/85.56 และดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง อักษรควบและอักษรนำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แบบฝึกทักษะด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD มีค่าเท่ากับ 0.7413 และผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD เรื่อง อักษรควบและอักษรนำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความเหมาะสมหลังจากนักเรียนได้เรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มร่วมมือแบบ STAD ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเพิ่มขึ้น

วงศ์เดือน เป็ดทอง (2550 : 45-51) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความรู้ด้านการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการสอนด้วยแบบฝึกทักษะกับการสอนตามคู่มือครูของกรมวิชาการ พบว่า แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำมีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.33/83.63 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ และ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนด้วยแบบฝึกทักษะมีความรู้ด้านการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูของกรมวิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

งานวิจัยในต่างประเทศ

ยัง (Young, 2005 : 27) ได้ศึกษาเพื่อปรับปรุงทักษะการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ การศึกษาอาศัยความต้องการ การเปลี่ยนแปลงตามที่รับรู้ในหลักสูตรเชิงปฏิบัติการเป็นฐานที่ใช้อยู่อย่างกว้างในรายวิชาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในมหาวิทยาลัย และได้ออกแบบเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการของอาจารย์คนหนึ่ง วิธีการศึกษาได้พัฒนาคำถามวิจัยที่ว่า ข้าพเจ้าสามารถเตรียมนักศึกษาวิชาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ให้เป็นผู้เขียนที่มีความรู้ก้าวหน้าขึ้นมากได้หรือไม่ได้พัฒนาหลักสูตรการเขียนเชิงสร้างสรรค์เชิงทดลองขึ้นมาหนึ่งหลักสูตร ซึ่งร่วมกันใช้สอนเทคนิคการเขียนวิเคราะห์เนื้อหาเชิงวรรณกรรม แบบฝึกเขียนในชั้นเรียนและใช้โตะกลมด้วย หลักสูตรทดลองนี้ใช้สอนเป็นรายวิชาหนึ่งใช้เวลา 7 สัปดาห์ สอนนักศึกษาอาสาสมัครที่มหาวิทยาลัย ควินส์ เมืองคิงสตัน จังหวัดออนตาริโอ พบว่า หลักสูตรทดลองนี้ประสบความสำเร็จด้วยดี

แอดเลอร์ (Adler, 2002 : 117-A) ได้วิจัยทบทวนการปฏิบัติพัฒนาการเขียนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 วิชาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาความเข้าใจในระดับที่แตกต่างของวัยรุ่น และเพื่อพัฒนาผู้เรียนในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยวิจัยกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนวิชาเลือกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ที่อาศัยใน 3 ชุมชน ซานเมืองนิงยอร์ก วิจัยร่วมกับครู 4 คน และนักเรียน

24 คน โดยการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ครูจะเปิดวิสัยทัศน์และคอยช่วยเหลือผู้เรียน พบว่า ผู้วิจัยได้ช่วยให้นักเรียนเข้าใจวิชาการ นักเรียนมีภาวะที่มีจินตนาการสูงส่งผลให้การปฏิบัติการเขียนเชิงสร้างสรรค์พัฒนาขึ้น

เพนเนเบเกอร์ (Pennebaker, 2000 : 3-18) ได้ศึกษาหลักการ 10 ประการ สำหรับการเขียนบันทึก พบว่า การเขียนบันทึกโดยใช้การคิดไตร่ตรองยังช่วยทำให้บุคคลได้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในสิ่งนั้น โดยมีการทบทวนการจัดระบบใหม่และการสรุปความคิดเห็นและการเขียนบันทึก ยังช่วยสนับสนุนการแก้ไขปัญหา

อาห์เมด (Ahmed, 2000 : 3032 - B) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาแบบแผนการสะกดคำตามหน่วยเสียงและตามอักษรวิธีในชั้นประถมศึกษาของสหรัฐ โดยได้ออกแบบทดสอบการรู้จักการสะกดคำเบื้องต้น และนำไปทดสอบเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ถึง 5 โรงเรียน จำนวน 390 คน แบบทดสอบนี้ประกอบด้วยคำที่ไม่มีความหมายพยางค์เดียวและสองพยางค์จำนวน 35 คำ และมุ่งเป้าไปที่แบบแผนการสะกดคำ 3 แบบแผน ถอดรหัสหน่วยเสียงอย่างเดียว ความรู้เรื่องกฎทางอักษรวิธีอย่างเดียวและการรวมการถอดรหัสหน่วยเสียงกับความรู้เรื่องกฎทางอักษรวิธีเข้าอยู่ในคำเดียวกัน

เกตเซลส์ และแจ็กสัน (Getzels & Jackson, 1995 : 145-151) ได้ศึกษาผลการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนระดับเกรด 7 และเกรด 8 จำนวน 315 คน เป็นกลุ่มทดลอง 150 คน และกลุ่มควบคุม 165 คน ได้ศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ กลุ่มที่ได้รับโปรแกรมพัฒนาความคิดสร้างสรรค์แบบเบ็ดเสร็จกับกลุ่มที่ไม่ได้รับ โปรแกรมพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ แบบเบ็ดเสร็จ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ทอร์เรนซ์ (Torrance, 1995 : 24 - 25) ศึกษาความคิดพัฒนาสร้างสรรค์โดยการแก้ปัญหา กลุ่มทดลองเป็นนักเรียนระดับเกรด 7 จำนวน 19 คน ซึ่งได้รับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ โดยการแก้ปัญหาแบบต่าง ๆ ใช้เวลา 20 สัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมีความรู้ เจตคติและทักษะด้านการแก้ปัญหามากขึ้นและจากการรายงาน พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้น

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศ และต่างประเทศ สรุปได้ว่า การพัฒนาการสอนภาษาไทย เป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาขึ้นได้ โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีวิธีการหรือสื่อเป็นสิ่งกระตุ้น ใ้ใจผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาให้เป็นผู้อ่านที่มีความรู้ก้าวหน้าขึ้นได้ โดยเฉพาะการเขียนช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้อ่านและเขียนภาษาไทย ได้ถูกต้อง ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำงานวิจัยดังกล่าวมาประกอบใช้ในการสร้างกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการอ่านของนักเรียนเพื่อส่งเสริมการใช้ภาษา และส่งผลให้นักเรียนสามารถนำวิธีเขียนไปใช้เป็น เป็นพื้นฐานในการอ่านและการเขียนภาษาไทยในระดับสูงต่อไป